Täna 10 leheküljel.

Toimetus
Pikk tän. nr. 58, Tallinnas.
Kõnetunnid kella 10—12 ja 5—7
Peatoimetaja telefon nr. 82
Päewaumbliste osakond nr. 3-00
Toimetusel üldine „ 23-75
Telefonid erakorteritest:
Peatoimetajad 7-52 ja 19-70,
Wastutawat toimetajat „ 6-64
Päewaumbliste osak. tem. „ 12-51
Arijuhti „ 4-61

WABA MAA

Ilmub hommikuti.
Peatoimetajad Ebe Linderkopp ja Th. Laaman.

Hind üksikut numbrit 5 marka.
Tellimise hind:
1 kuu postiga 120 m., postita 100.—
2 „ „ 240 „ „ 200.—
3 „ „ 300 „ „ 250.—
6 „ „ 550 „ „ 475.—
Wäljamaale 300 mrk. kuus.
Aadressi muutmine 25 mrk.
Tellimisi wastatwad wastu Eestis kõik postkontorid ja lehetellimiste wastuwõtjad.

Kontor Harju tän. nr. 34. Awatud kella 8—5. Telefon 3-40
Arijuhatus ja arwepidamine Pikk tän. nr. 54/56. Tel. 3-53
Arijuhi Wastuwõtmisel kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11

Hinnata lootusteid:
Piltidega nädalleht „Esmaspäew" — iga esmaspäew,
põllumõõsa „Maameesi" — iga neljapäew.
Tarwitamata jäänud käsikirju ilma sellekohase soowita alal ei hoita.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Waba Maa" Tallinnas.

Kuulutuste-hinnad: kuulutuste üldgedel 5 marka mm. ühel weerul, leht eesotsas 10 mrk., tekstis: kuulutustekirjadega 12 m. ja tekstikirjaga 15 mrk. millim. Kohavõtmised — poole hinnaga.
Kuulutused ära anda kella 4-ni ülemmise eelpäewal.

Nr. 116 (1925) Neljapäewal, 21. mail 1925 a. 8. aastakäik.

Wiletsad kooliolud Läänemaal.

Haapsalu gümnaasiumile uus hoone.

Wast ehitatud seminari hoone nõuab remonti.

Neil päewil käis haridusminister H. Rahamägi ühes kooliosakonna juhataja Ollikuga Haapsalus Läänemaa keskkooli oludega tutwunemas. Käidi ka seminaris.

Haapsalus on Läänemaa kohta üks ühiskeskkool real- ja humanitaarharudega. Läänemaal pole teist keskkooli tüüpi, kui wälja jätta täienduskursusi Kärdla algkooli juures, Hiiumaal. Ministeerium on soowitanud seal asutada kutsekooli. Läänemaa on keskkooli poolest kõige wiletsam. Iga 1000 elaniku kohta on Harjumaal 24, Walgam. 23, Tartum. 20, Pärnumaal 12, Wõrumaal 9, Saaremaal 8, Petserimaal üle 5. Läänemaal ainult 5. Üle riigi 1000 elaniku peale 18 õpilast.

Haapsalu keskkoolis on 251 õpilast. See ühisgümnaasium töötab aga 4 hoones, neist 2 ni kaugel, et wahetunni ajal maa ära käia wõib. Ainult 1 maja on kohane, teised majad mittewastuwõetawad. Toad on pimedad. Talwel istutakse tulise raudahju ümber. Wäljakäigukoht on wäljas — hoowil. Riik peaks siin abiks olema maja ehitamisel. Wastaw summa wõetakse erakorralisse eelarwesse. Õpetööga gümnaasiumis wõib kõigiti rahul olla.

Seminaris käis minister esimest korda. Muljed oli kõige parem. Sarnaseid asutusi wõib waewalt naaberriikidel leida. Ehitus ise on aga wiletsalt läbi wiidud. Igalpool on praod. Krohw langeb. Kätus jookseb läbi. Onneks on arwe lõpetamata, mis wõimaldab parandamist nõuda.

Töö on hästi korraldatud. Iga õpeaine on ise klassis. Õpilaste waim on korralik.

Waadeldes meie seminare, peab ütlema, et ülesannet tõsiselt wõetakse. On suudetud palju ära teha.

Muljete ja kogemuste järele peab ütlema, et senine seminari tüüp alale jätta tuleb. Ainult Tallinna seminar tuleb muuta pedagoogiumiks, mille seadus praegu Riigikogu komisjonis. Kahjuks peab ütlema, et Narwere ja Läänemaa seminarid ilma juhatajateta.

Parweühendus Eesti-Soome ja Rootsi wahel.

Uus kawatsus.

Nagu teada, on wiimaste aastate jooksul tihti olnud jutt parweühenduse korraldamisest Eesti ja Rootsi wahel. Nüüd teatab „Hel. Sgn." Stockholmi kirjasaatja, et „Svensk Turisttidning" on annud wälja spetsiaalnumbri, milles tehakse ettepanek parweühenduse loomiseks Eesti, Rootsi ja Soome wahel. Ettepaneku järele tuleks sadam ehitada Österskärisse, Rootsi rannikule. Sõit Rootsi poolt algaks õhtul ja jätkuks Soomest edasi Tallinna järgmisel päewal. Österskäri ja Hangö wahel kuluks umbes 10 tundi. Parw oleks 7000 tonni kandejõuga. Liini korraldamine oleks osalt era- osalt omawalitsuse teha. Eestist arwatakse selle jaoks mõned sajadtuhanded kroonid saada, kuna terwe liini korraldamine umbes 1,5 milj. krooni kapitali wajab. Üheks tingimiseks oleks, et Stockholmi liini annaks parweühenduse jaoks oma wabasadama, kuhu Wene raudteerööbaste laiusega wagunid wõiksid wäiksema parwega otse Österskärist saadetud saada. Ettepaneku tegijad arwatwad, et liin oleks juba algusest peale kasutoow ettewõte.

Riigiteenijad rongikäigus.

Täna õhtul kl. 11 logumine Pikk tän. „Ühisklubi" ette, kus ühinetakse üldise rongikäiguga tõrwikute saatel wälisministeeriumi hoone ette külaliste terwitamiseks.

Klaasi lihvimise ja peegli höbetamise töökoda
Lindemann
Ratas-kaewu 8

...redusühisus
Landesen
...AH. 9, KÕNETRAAT 14—36,
...el ja wäiksel mõõdul:
...egirohtusid, keemikaaliad, ...ia, sidumismaterjaali, ...naksimaaltermomeetrid, ...Prawatsi pritse jne. ...amikaupa.
...ja kastooröli, ...õli, bensiini.
...ritud woswerhapet, toidu...tse ja kampfooli, lupja, ...karboolhapet, ...unsi riidewärwe.
...agu I-a inglise tinawaiget, ...rants. ookrit, pruunpunast, ...ltramariini, kõiki mulla- ja ...anilliinwärwe, klaaspaberit, ...kiriliet. Emaillwärwe, wärnit...imstelni, pintsleid, Holl ja ...randawärwe, mis 12 tunni ...FPECIO" auto emaillwärwe.

...hisuse betooniaa ja wõi-
...akkumine
...ni 10 hom. kautsjoni wõi-
...Ühisusel jääb õigus töötajat
...oühendus Jõgewaga.

...eks, waid omale tarwi-
...e kõrge hinna eest
...köbedat ja plantuat.
J. Rubin
...ru tän. 17. Kõnetr. 25—64.

...õpeasutuste poolt „Waba
...t s. a. wälja kuulutatud
...mi müümine
...enampakkumisel
...a tõttu pikendata ja saab
...ni 10 seotamas.

...riasjanduse Peawalitsus
wajab
wõistluspakkumisel
...0 tonni kiwisüt
...rk Durham Coal Field Screened
Steam Coals.
...aab iga äripäew kella 9—13.
...usa masinate inspektorilt.

...aanne.
...Peatolliamet annab
...enda, et 22. mail s. a.
...akkumisel awalik
...ine saab ära peetud
...H 10 homm.
...Tallinna Peatolliamet.

...aabi Tehnika osakond annab
...akkumisel
...hom. töötõite:
...tada patarei sõidis ja kõw
...pakkumine peetakse Osa-
...tarei nr. 10 ja sealsamas on
...umise ja töö tingimised.
...25.000.—

O/ü. „Estonia-Film".
„REKORD"
Algus täna kell 3.
Ka suwe hooajal kõige paremad pildid.

Saksa kuulsama näitejuhi Ernst Lubitsch'i uuem lawastus, filmitud Ameerikas „United Artists Corp." New-York
„ROSITA"
Nimiosas Mary Pickford.

Tähelepanu raamatutarwitajatele!
Kõik ladus olewad raamatud Eesti, Saksa, Wene, Inglise ja Prantsuse keeles müüakse 20.—31. maini 20% hinnaalandusega. Posti kaudu tellijatele saawad raamatud kohe tellimise päewal wälja saadetud.
H. Kelsermann'i raam. kaupl. Tallinn, Kinga 5. Tel. 14-51.

Jaani tän. 8, tel. 23-13 Restoraan „SALVE" Jaani tän. 8, tel. 23-13
Soomlaste ja rootslaste kokkusaamiskoht. 20-mast skp. peale hommikueineks ennesõjaaegne Rootsi külm laud napsidega ja sooja suupistega. Külmad wähid. Head lõunad kuni kella 5. Muusika mängib terwe päew. Räägitakse Soome ja Rootsi keelt. Weinid, liköörid ja wiinad Tallinna kõige paremast ladust „Uus Bodega". Tuntud headuses Saku ja teised õlled.
Austusega end. Helsingi Meriklubi omanik W. KELLY.

ESTOONIA SUWEAED.
Maitswad lõunad kella 1—5-ni p. l.
Igapäew Õhtuti! kella 1/2 9—1/2 1-ni ö. Õhtuti! Muusika.
Mängib esimese klassi salong-orkester.
Uudis! Waheldusena publikule õhtusel ajawiitmisel
Tants wabas õhus
selleks eriti walmistatud tantsupõrandal.
Aias Pühapäewiti Aias
FIVE O'CLOC TEA DANCE.
Märkus: Wihmase ilmaga muusika, tants ja ka pühapäewased Five o'clockid Walges saalis.

Palume nüüdsest peale alati
kuulutused ära anda
lehe ilmumise eelpäewal
kuni kella 3-ni peale lõunat.
Peale nimetatud kellaaega äraantud kuulutused ilmuwad lehes päew hiljem. Kuulutusi wõetakse wastu „WABA MAA" kontorites Harju tän. nr. 34 ja Pikk tän. nr. 54 päew läbi (kella 8—5).
„W. MAA" peatoimetus.

Walmisriietekauplus,
J. Weismann,
Kopli tänaw nr. 2-a.
Soowitab kewadehooajaks kõige uuemate moodide järele meester. palituid, ülikondi, pükse jne. paremaist sise- ja wäljamaa riidest. — Igasuguste tellimiste wastuwõtmine. Töö kiire ja korralik.
Austusega J. Weismann.

Mehaanilise saapawabriku
UNION
Praak-jalanõude äri
— Tartus. Jaani t. 10. —
Soowitab suures walikus kewadise hooaja jalanõusid wäga odawate hindadega.

Ega kõik weelgi tea,
et ikkagi on kõige odawam riidekauba ostukoht
„Estonia" all nr. 10
kõnetraat 927,
kus müüakse alati odawalt hääd riiet, nagu täiswillane meester. ülik. riie, 2 arsf. lai Mk. 290.— peale
peenike täiswillane kleidiriie, dopelt lai, igas wärwis „ 195.— „
Poolwillane kleidiriie, dopelt lai „ 110.— „
Puuwillane „ „ „ „ 65.— „
Schottish „ „ „ „ 65.— „
Frotte suures walikus, „ „ „ 130.— „
Muslinid kõige uuemais mustreis „ 55.— „
Kretongid „ 35.— „
Kirju Schweitsi markiset, kõige parem seits „ 85.— „
Wateer. woodi waipadest kewade wäljamüük.
Kohale jõudnud suures walikus uudismustreis mitmesugu suwerriideid odawate hindadega.
Müük suurel ja wäiksel arwul.
Estonia all nr. 10. Kõnetr. 927.

Uus saadetis
jalgrattaosasid
ja Inglise jalgrattaid kohale jõudnud.
Müük suurel ja wäiksel arwul odawate hindadega. Weneturg „Kalew'l" kaubahoone nr. 3. Kõnetr. 30-66.
Rud. Niibo juures. Tulge ja tõenduge.

SUUR SAADETIS
kaua oodatud
Inglise jalgrattaid
AVANCE ja EMPIRE
kohale jõudnud, missuguseid kui hästi õnnestanud tellimist (toredas kujus, pika raamidega, milledel sõit kerge ja mõnus) wastu wõttes, kõigile rahutundega ja täieliku wastutusega soowitada wõime.
KR. SAAR & KO. TALLINNAS, Estonia puiestee 27
TARTUS, Raatuse t. 2. RAKWERES Tallinna t. 13. JÕHWIS turuplats 1.

Kinoteater „AMOR"
21. mail ja edasi kirgede, armastuse ja iluduse film. Peaosas Tallinna publiku pailaps Lia Mara. — — — — — „TEMA ROMAAN".
Suwitaw draama 6 jaos kuulsa lawastaja Fr. Zelniku lawastusel. Peaosades: Lia Mara, Frieda Riharb, Jakob Tiedtke, Alfons Friland ja teised. — Peale selle lõbus Ameerika naljapilt. — Kassa awatud äripäew. kell 5, pühap. kell 2.

Passaži
Täna ja edasi
„MONTMARTRE'i VENUS"
Publ. pailapse Lia Mara t. Dr. 8 akt. Suurepärased tualetid. „Peggi kloun ja koer Braux". Am. farfs. Algus kell 3.

Kasino
„Mööduwad warjud" Dr. 7 s. aktis nüüdseaja elu. Osa wõtawad J. Mossuhin, N. Lissenko, A. Brabant ja teised. „Linnaäärte elanikud" Wördl. farfs 6 s. aktis publ. pailaste Pat ja Pataschoni kaast. Algus kell 3.

Albambra
Täna ja edasi! „Surma kuninganna" Põnew sens.-dr. hommikum. elust, 6 akt. Pöör. Am. jant 2 akt. Näitelawal: publ. pail. Magi ja Lexi tuluõhtu. „Herzogi teatri wõõrustendus" ehk „Mari-Ja-Ja". Uus nall. Kül ef. Larionowite duett. kinof.-kupl. A. Räätsep, schanson. Alg. k. 3.

Soome presidendi külaskäik.

Omal ajal — ei ole see aeg weel nii kaugel — trahwis Wene tuberner Eesti ajakirjanikku selle eest, et see pidukõnes Eesti-Soome suhete puhul meele tuletas rahwalaulu kuninga tütrest ja kuninga pojast, kes „kokku ei saanud.“

Et see muinasjutu paar kumbagilt Soome lahe kaldalt, „kes teineteist tundsid ja kurbtuses nutsid“, tõesti kokku ei saaks, selle üle walwas siis hoolsasti lahe otsast Neewa kaldalt wööras wõim.

See wõim on nüüd hääbunud. Tee Soomest Eestisse ei käi enam ümber lahe Peeterburi kaudu. Ta käib otse üle lahe; nii kui luuletaja seda ammu ette aimanud:

— „Ei wiel ois aikas ilta,
jos heimoushenkeä ois,
waan synttyä woisi silta,
mi kansani yhteen tois.“

Seda muinasjutu silda mööda tuleb tänu esimest korda meie ajaloos meile külla meie wanema wennasrahwa riigipea.

Sest saadik, kui me mõlemad wabad, kõidawad meid meie wennasrahwaga tuhandeid igapäise läbikäimise sidemed: poliitika, majandus, kultuur, igaüks nõuab oma osa. Luuletaja silda mööda on juba mõnda aastat igapäine askeldus käimas.

Kui riigipead külla tulewad, siis räägitakse pidukõnede wahel ka asjalikumatki juttu neist igapäisetest suhetest, tehakse plaani nende korraldamiseks ja arendamiseks. Wististi sünnib see ka meil, kuid ei käi nende peale nüüd meie mõtted.

Palju enam mõlgub meil praegu meeles üks teine külla tulek, kui üle talwise lahe jäänurdjal „Wäinämöinen“ 1918/19. aasta wahetusel jõudsid siia esimesed põhja pojad. Ei tulnud nad siis piduriides ega olnud meil ka mahti neid wääriliselt wastu wõtta. Kuid see oli kõige pidulikum sündmus, mis iial wõib olla. Seda tundsime, kui neid wastu wõtsime ja sedasama tundsime, kui paljuid neist tulnutest warsti tagasi saatsime — puusärkides, kui langenuid „meie ja teie wabaduse eest.“

„Wäinämöise“ siiasõit üle talwise lahe saab meie järeltulejatele põlwedele paistma legendaarne, nagu meile legendaarsed on Kalewipoja Soome sõidud ja tulewik saab kindlasti kadestama seda tule ja werega ristitud põlwe, kellele nii palju wõitlusi aga ka nii palju õnne osaks antud.

Meile, kes meie ise ses põlwes elame, ei saa need sündmused muidugi legend olla. Nad on meile rohkem kui legend: nad on wääriliseks sillaks meie rahwaste muistseist unistustest meie tänapäewa tõelikkusse.

Aastasadade keskel olid Wäinölä lapsed kaugele ükstteisest ära ekfinud — kui kaugele, seda näeme kõige selgemalt, kui natuke ükstteise pool ringi waatame. Olid rasked ajad, mis meid lahutasid ja mitte asjata ei jutusta Kalewala, et nende tulekul laulujumal Wäinämöinen laewal oma kodumaalt ära sõitnud.

Kui aga need äraeksinud kokku sattudes nukralt näewad kui kaugele aeg neid ükstteisest wiinud, jõuawad nad paratamatalt silmapilguni, kus äkki leiawad, et nad muutunud wälimuse all on siiski — wennad. Wõib olla tuleb meil see silmapilk kõige sagedamini — laulus, meie tõu hinge loomutruumas awaldus-wiisis. Wääramata ürgjõuna tõusep siis üles mingi sõnul seletamata tunne, mis ammu näis unustatud olewat ja mida sest silmapilgust enam kunagi unustada ei saa.

Wennasrahwa riigipea esimene külaskäik Eestisse on meie rahwa hingele kahtlemata samasugusels silmapilguks, mis kunagi ei unune. Ajad on möödas, kus laulujumala laew oma kodurandadest eemale hoidis. Nii kui „Wäinämöise“ tuleku mõne aasta eest traagilises tõsiduses, nii tunneme seda nüüd pidurõõmus: kõigist aastasadade wahedest hoolimata oleme meie wennad, ja tahame seda olla. —n.

Wäljarändaja elu Brasiilias.

End. Walga kooliõpetaja E. Treieri kirjast.

„Raamatus parem kui tegelikult.“

1924. a. oktoobri lõpul asus Walga kooliõpetaja E. Treier Brasiiliasse. Nüüd on ta sõbrale kirja saatnud, kus öeldakse:

— Kuu läheb kun järele, ning ikka pole ma enesest midagi teatanud. Arwate nuudugi, et on uus maailma jagu mind ära neelanud. Just õige pole see arwamine, aga ometi neelas ta ära osa minust — tahtmise kirjutada. Minu käji käis alguses kaunis rõhalasti. Olen töötanud siin juba kingsepana, maalrina ja puusepana, ning ei tea, mitu ametit weel läbi teha tuleb, aga praegu saan omaga läbi. Siiski siinne

elu ei meeldi mulle,

warem-hiljem satun jälle teele Euroopasse. Raamatust lugedes on Brasiilia parem, kui tegelikult tundma õppides.

Brasiilia on maa, kus külma ei tunta, peale ookülmade lõunapoolsetes osades. Selle eest on aga palawus põhjamaalasele kaunis wäsitaw, ning ta tunneb end päewal mõnusasti ainult katuse all. Töötades päikese käes keskpäewal, woolab higi, sõna tõsises mõttes, ojana otsalt. Suwel mõnikord sajab ka wihma, mille sarnaseid Walk wiimasel paaril aastal korda kaks on näinud: uputab. Tormi käes ei pea katus ega puu: kisub kiwid katuselt, katkub mägedes pinheiro oksad ja pillub nagu haganad laiali, murrab ja lõhub.

Maapind on mägine merepoolsetes osades; lääne poolt leidub tasandikke. Brasiilia punane maapind ei ole kaugeltki nii wiljakas, kui ehk arwata wõiks. Palawa ning suwel niiske kliima tõttu siginewad siin hästi alamad organismid ning pisikukad, ning kohtadel, kus sookad metsad ning põõsastikud, kus inimene pole weel tulega puhastustööd teinud, on kliima halb: Kõlmtõbi ning malaaria. Kus aga inimene metsa raied ning põletab, wähenewad niistus, putukad ning pisikukad ja maod, ja kliima muutub elamiseks kõlbulikeks. Aga troopikametsa elamiseks ja põllule muutmine on tükk raskest ning hädaohtlikku tööd.

Loomulikus olekus ei anna Brasiilia metsloomi palju söödawat, kus aga inimene wiljakaid taimeid tihendab, on teine asi.

Jões elab alligaator, metsas — jaaguar, taewa all — raisakull, kelle peale jaht keelatud, põõsas wariseb korellmadu, latsutaja, lombis laulab konnade koor ja rohu sees kilk ja rohutirts nii waljusti, nagu meil warblaste parw.

Punanahkadel on jaapanlaste tegumood; mulatt on inimene, kel eurooplase silmnägu üheš ninaga, käharad juukseid, paksud huuled ja tahmane nahk, plus nüri mõistus.

Wist ühelgi maal ei ole rohkem haigeid, kui siin: pidalitõbe, siifiilist, tiisikust, rheumat.

Euroopa wiljad kaswawad ainult lõunapoolses osas, ning peakultuurtaimed on: mais, riis, Türgi uba, on palju kõhwi, banaani, apelsiini-puid-põõsaid. Sunad ja pirnid on kallid, samuti kartul. Loomadest peetakse peaasjalikult suresarwelist kohalistr oludega kohaneuud karja, küürakaid sebulehmi, eeselhobuseid, sigu. Nõihästi lehmade, hobuste kui ka sigade kultuurtõud degeneeriwad siin ruttu, kaotawad head omadused ehk surewad palawuse ja putukate kätte.

Wedu käib metsikutes kohtades tõsina härgadega ehk hobuseeslitega karjuwa käru ees. On palju autoteesid, aga ka raudteid omajagu.

Üldse peaks wõima Brasiilia tulewikus enam anda kui praegu, sest põldu haritakse laialt Aafrika moodi kõbla wõi hakiga; aga läheb enne palju aega, kui Brasiiliast kulturmaad saab (praegu on see ainult suurte linnade ümber). Oleks Brasiilia kliima eurooplasele wastuwõetawam, läheks see rutem, aga pireneilased ja appeniinlased, kes kliima ja keele poolest kodusemad, ei suuda seda hiigla ülesannet täita. Tööpuudust siin ei tunta, aga palgad on madalad ja elutarbed kallid wähese tehnika pärast.

Ameerikuks kõnekeeleks on Portugaalia keel, ehk küll ka Itaalia, Hispaania ja Saksa keelt kaunis tihti kuuled. Portugaalia keel on omamoodi kerge ning omamoodi raske. Kerge on ta sellepoolest, et puudub deklinatsioon täitsa; raskeks teewad teda ninahäälikud: äo, õe ja lugemata hulk reeglivastaseid aegsõnu.

Rahwaharidus on madalal järjel, ning keskkool waesemale kihile täitsa kättesaamata kooliraha kalliduse pärast.

Kirikuid on palju, aga pühade pühitsemises oldakse nõrk: suurtest pühadest pühitsetakse ainult üks päew, aga hariliku pühapäewa rahu siin kaubandus ja osalt ka tööstus ei tunne. Ametlik kõlblus on wali: neiu ärameelitamise tagajärjeks on sunniwiisiline abiellutamine püksside wahel, ehk mitu aastat türmi. Mitteametlik on aga teine asi: lõbunaisi on enam kui meil.

Eestlaste asumine

Brasiiliasse ei näi wõimata olewat. Kõige wanemad eestlased-asumikud on siin ligi 20 aastat olnud. Aga esimeses Eesti asunduses — Nowa-Euroopa, ei ole ühtegi eestlast enam tegelikult, küll aga lätlasi, ning eestlaste kohtadel itaallasi. Asi seisab selles, et seal metsasel kohal oli algupses palju malaariat, ning suur surewus hawitses neid ära. Teine eestlaste asundus on Inconfidente, Ohro Fino ligidal, Minase riigis, kus kliima parem ning pea wist üle kõnne perekonna eestlasi järele jäänud, ning kolmas — Colonia-Padre Jose Bento — sealsamas ligidal, kus wõib umbes 60 perekonda eestlasi. Aga eestlased-maapidajad pole siin silmanähtawalt jõukateks saanud, sest eestlastel pole õnnestanud hea maapinnaga asundustesse asuda. Ennelikumad on lätlased. Neid on Nova Odessa, Nova-Euroopa asundustes, siis Lapesali jaama lähedal S. Paulo riigis, ning Goyasia riigis. Lätlased asuwad põlisesse metsa (metsa all on maapind kõige wiljakandwam), ostawad terwe mõisa, jagawad ja maksawad ühiselt, ega looda walitsuse abi peale, kes kehwemaid maid koloniseerib. Selle tõttu on neil oma administratsioon, ning maa tuleb wähemalt 2 korda odawam kätte ja selle juures maad on paremad kui eestlastel. Kõige parema maapinnaga arwatakse olewat Goyasi riik, mis metsaga kaetud kiltmaa troopikate wahel. Aga seal on weel hulkujaid indiaanlasi, wähe raudteid, õredalt elanikke, maapõues leidub kulda. Kliima poolest oleks ennem wastuwõetawad: Parana riik, kus palju slaawlasi, siis Santa Caftasiana, kus palju sakslasi, mõlemis kaswab nisu. Maahinnad on siin: raudteedest kaugemates kohtades 50—150 milreisiaeker (aeker on 2 ja pool hektari, millreis — umbes üheksandik dollarit); aga raudteede ja linnade lähedal — 350 millreisi aeker ja kallimad. Linnades müüakse maad ruutmeetri wiisi, ning on jõle kallis. Maapidamine tasub ennast ilusasti, kus maapind hea, kui tehniliste abinõudega maad haritakse ning kus wõimalus saaki turule toimetada.

Seltskondline elu on eestlaste juures kängus ja ei näi weel nii ruttu wõimalik olewat Brasiilias Eesti seltsi ellu kutsuda, sest linnas (S. Paulos) ei leidu meest, kes wõtaks asja enese peale. Uute sisserändajate pärast iseäranis oleks säärast kohta waja, kus uus tulija saaks teateid elu-olu, tööjaamise, maa jne. üle.

Uuel tulijal, kel kapital puudub, on siin kõige kasulikum puu- ehk müüritööliseks hakata, sest et see kõige kõrgemalt tasutaw on, ning ka tööd leidub alati. Ärialal wõiks siin palju ära teha, aga peab keelt mõistma, raha olema ja turu tundma. Tööstus on suurelt inglaste ning ameeriklaste käes; kaubandus — süürialaste, sakslaste, üldse wäljamaalaste käes. Tööpalgad on wabrikutes madalad, tööpäew 8—9 tundi. Kaupmehed wõtawad suured protsendid, mis osalt millreisi kõikumisega seletataw. Weel palju tarbeaineid, mida Brasiilia ise walmistada wõiks, weetakse sisse, ning ka wäljawedu wõiks hulga suurem olla.

Iseäralik Brasiiliale on õnnemängud. Iga osariik toimib perioodiliselt rahalisi wõiduloosimisi, keskwalitsus isegi igapäew. Isegi eestlaste hulgas olen kuulnud õnnelapsi, kelledest üks wõitnud 40 kontat (40.000 millreisi), teine 10 kontot. Siis on laialt mängitaw bicto mäng, ka wõitudega olla Santuses rulett jne.

Mulle meeldiwad siin kõige enam banaanid, kõige wähem palawus.

Merekotkas

Rafael Sabatini romaan. 51

Peatükk 23.

Merel.

Asad-ed-Din kutsus Tsamanni kõrwale ning andis temale juhatusi, kuidas talitada tema äraoleku ajal. Komandant kuulas waikselt, tegi paar küsimist ja kui oli saanud wastused, siis kummardas ja lahkus laewalt.

Warsti peale seda oli laew ka ärasõiduks walmis. Pasha ise andis käsu trossid lahti teha, ja laewa sillast eemale tõugata. Mõni minut hiljem asusid Larocque ja Vigitello galeerorjade juure ning andsid wiledega märku aerutada. Wiiskümmendneli aeru tõusid korraga ja kaksjada wiiskümmend keha paindusid nagu üks mees. Kolmanda wile juures lastusid aerud wette ja — uhke galeerlaew haakas liikuma.

Sahara liiwakõrbest puhuw kõwa tuul ofutus sel päewal Lioneli päästjaks. Ilma selleta oleks ta elu aerude juures olnud wäga lühike, sest kunagi polnud ta teinud rasket tööd. Nüüd oli ta needitud pingi külge, kehakatteks ainult riidetükk niudel, ja pidi jagama teiste galeerorjadega saatust. Weel ei olnud laew kahte oma pikkust ujunud, kui juba wuhises bootsmani piits ja lõikas sügawa haawa ta ihusse. Lionel karjatas, kuid seda ei kuulnud keegi — wähemalt keegi ei pööranud tähelepanu ta peale. Et walu uuesti ei korduks, wõttis ta tarwitusele kogu oma jõu, kuid tagajärjega, et lühme minuti pärast tundis juba äärmist wäsimust. Onneks oli see tuul.

Sakr-el-Bahr, kes Asadi käsul juhtis laewa kiirumist, andis käsu purjed lahti teha. Warsti liikus laew nõrdamini kui aerutajad suutsid aerusid liigutada. Kõlas jälle Vigitello wile ja orjad tõusid, tõmu taewale, puhkama jääda seni, kui uude teenistust uuesti wajati.

Laewa eestekk ja nina oli teraseega joonustatud ning warustatud suure haakidega, milledega waenlase laew lähingu puhul oma laewa külge kinnitati. Tekil ja teki all olid sõdurite ruumid. Wiimastel polnud laewa juhtimisega midagi tegemist ja nüüd wõisid nad wiita aega kuidas tahtsid. Oli näha mitmesugust tegewust. Ühed istusid salkades juttu westes ehk lauldes Shilha kurbliikle armastuselaule, kuna teised kajutasid aega parandades oma riideid ehk puhastades sõjariistu.

Laewa ahteris oli elu teist laadi. Sakr-el-Bahr oli warustanud uhked kajutid kõige idamaa luksusega ja lasknud weel tekile roheliseist purjeriidest katuse ehitada. Katuse alla oli paigutatud paar toredat sohwat, millede mõnusust lisasid ilustatud ja pehmed udusulgedest padjad. Asad-ed-Din oli wõtnud ajet ühel sohwal ja Marzak oli istunud ta kõrwale. Seal ajasid nad, isa ja poeg, juttu millegi üle, kuna Biskaine ja mõned teised ohwitserid, kes pasha saatjatena olid laewale jäänud, seisid kaugemal ja waatlesid meremeeste tegewust. Sakr-el-Bahr seisis komandotekil ja andis käskusid.

Asad oli lasknud oma pilgu tihti peatada mereröövli peal. Mis ta kawatses, selgus peagi.

„Sakr-el-Bahr, palun siia tulla“, hüüdis pasha. Mereröövel keeras ringi ja läheneb printsile, kelle näol awaldus kawal naeratus.

„Ära mõtle, Sakr-el-Bahr, et ma su peale eilse juhtumise pärast wihane olen“, lausus Asad pikkamisi. „Ära ole arwamisel, et sellepärast kaasa tulin. Minul on üks kohustus, mida ma juba ammu olekin pidanud täitma. See on kohustus Marzaki wastu.“ Pasha hääl oli muutunud peaaegu andekspaluwaks ja Marzakile see ei meeldinud. Kuidas wõis mees, keda terwe ristitud ilm kartis, selle ukmatu mereröövli ees end nii palju alandada?

„Pole minu asi, oo walitseja, su tegutsiiside põhjust uurida“, wastas Sakr-el-Bahr aupaklikult. „Mulle jätkub sinu soowide teadmisest; su soowid on mulle seaduseks.“

„Kas tõesti?“ Pasha hääles kõlas hirwitamine. „Su teod ei ole kooskõlas su sõnadega. Raskesti haawas mind su eilne ebiellumine. Sellega petsid sa mind ja wiisid selle walge naise minu wõimupiiridest wälja. Sa tead ju, et ma austan ebielu ja prohweti seadusi. Sinu abielu, nii seadusewastane kui ta ka ei olnud, on mulle ja kõigile teistele muhameedlastele püha. Kuid olgu sellega! Täna sõidame meie hispaanlase wastu ja sellepärast ei tohi meie wahel wähematki waenuliikust olla. Olgu meil üksmeel ja ühine wõit!“

„Aamen!“ lausus Sakr-el-Bahr ning kummardas. „Ma juba kartsin, et. . .“

„Küllalt!“ segas pasha wahele. „Sakr-el-Bahr pole minu teada weel kunagi midagi kartnud ja sellepärast oled sa mulle armas nagu oma poeg.“

See oli Marzakile juba liig. Mingil tingimisel ei tohtinud jutt nii kaitstatud saada.

„Kuidas wõib su noor naine kannatada juba esimest abielupäewa üksinda olla?“ küsis noormees mageda tooniga.

„Ei tea. Mul on wäga wähe kogemusi noorte abielunaiste suhtes“, wastas Sakr-el-Bahr.

Marzak sai hirwitamisest aru, kuid ta andis wastulöögi.

„Sa kohuste ori, kuhu jätsid sa oma noore naise?“

„Kuhu muhameedlane prohweti soowi kohaselt peab oma naise jätma — oma majasse?“

Marzak naeratas. „Tõesti? Imestan, et sa wõisid, oo kapten, temast juba nii järsku loobuda ja merele sõita.“

Asad segas wahele. „Mis imestamist siin on? Kas pole muhameedlase kohus igal ajal usu eest wälja astuda?“ küsis ta Marzakilt. Kuid noormees ei jätnud asja weel sellega.

„Ära pane liig suurt rõhku wäliste usuawalduste peale, oo mu isa!“ lausus ta pashale.

„Mitte sõnagi rohkem!“ karjus Asad. „Jäta oma keel rahule ja palu Allahit, et ta annaks meile õnne ja tugewat kätt lüüa uskmatuid, kellele paradiisi wärawad on igawesti sulutud.“

Sakr-el-Bahr lausus jälle „Aamen!“, kuid südames oli tal kahtlus, et Marzak teab, kus Rosamund praegu wiibib. Kuidas wõis noormees seda teada. Ta lahkus Asadi juurest ja tuli tagasi kohale, kus ta warem seisis. Mõned minutid waatles ta, kuidas Vigitello oma abilistega toitis orje aerude juures. Korraga kuulis ta pehmeid sammusid oma kõrwal. See oli Marzak, kes tema juure tuli.

„See pall seal masti juures näib mulle imelikuna. Kas poleks parem seda sealt alla ruumidesse paigutada — see on ju wõitluse ajal meil teel ja tüliks“, rääkis noormees Sakr-el-Bahrile.

Mereröövel tundis õudset pigistust oma südames. Marzak oli laewale tulekul kuulnud, kuidas ta käskis selle palmetto lehtedest tehtud suure palli ahtris olewasse suure kajuti wiia, kuid kuuldes Asadi otsusest kaasa sõita, oli ta hiljem käskinud palli peamasti juure püsti panna. Kas Marzak oli ta tegewust tähele pannud ja sellest midagi kahtlast märganud? Sakr-el-Bahri südametunnistus polnud puhas ja sellepärast tundis ta end kahtlasena. Siiski pöördus ta Marzaki poole ja põlgaw naeratus näol wastas: „Sain aru, Marzak, et sa tulid kaasa kui meremehe õpilane.“

„Mis siis?“ küsis Marzak.

„Ainult seda, et sulle passib paremini waadelda ja õppida — mitte õpetada. Warsti julged sa ütelda meile, kuidas haagid tulewad waenlase laewa külge kinnitada ja kuidas tuleb wõitlus läbi wiia.“ Ta näitas käega kaugemale silmapiirile, kus oli näha wäike, tume täpp, just nagu pisike pilw. „See seal Balearis. Meie liigume hea kiirusega.“

See oli tõde. Nõbedamat laewa, kui Sakr-el-Bahri oma, Wahemerel ei liikunud.

„Kui tuul endiselt puhub, siis oleme enne päikese loojaminekut Aguila poolsaare juures ja — see on juba midagi, mille üle tulewikus wõib hoobelda“, lubas ta Marzakile.

Kuid noormees oli huwitatud teistest asjadest. Ta wahtis ikka weel masti juures olewat palmetto lehtedest palli ning waikis. Wiimaks keeras ta ringi ja tuli tagasi Asadi juure, kes nähtawasti millegi üle mures oli.

Juba Marzaki esimesed sõnad wihastasid pashat. „Su oma hääl on sulle häbistuseks, Marzak“, urises wanamees tigedalt. „Olen tõesti proowitud narr, et ma lasin end sellele sõidule meelitada. Jah, ja rohkem ma ei räägi.“

TERE TULEMAST — Hä
ja teised kõrgesti austatud k

Varemgi on hõimurwendi
teks olnud, kuid täna on meil
rõõm ja au näha waba Soo
kodanikku külalisena E

TERE TULEMAST!

Ammu, Suur-Soome hele
tel oline meie, soomlased ja
külla läksed. Ühised olid t
mängud, leib ja ühine oll k
— ühised olid meie mured j

Hiljem lägunes Soome
pere suur. Ühed jäid Idasse
gisid Põhja — kolmandad
kodud Lääne mere kallast
omal ajal hellses ühine hõim
sid hiljem murede helid —
Soome hõimusõsad oli võõra
jusesse.

Kuid nii pikk kui Põhja
matult sitke kui kodune ka
tev on ka Soome hõimu ka
jaks on ta olnud, võõra
aastasadasid — kuid oma
vabadust pole siiski unusta
osa Soome hõimust on pra

VABA . . .

Rahvas, kes ei tunne o
pole veel rahvas; rahvas,
vabadust verega ostnud, e
duse hinda. Alles siis, kui
hinna, alles siis oskame se
ja kasutada.

Kümned sugupõlved hul
kuid viimaks koitis vabad
praegusel hetkel võivad S
vabadena võõrast survest
tervitusoks sirutada.

Narva, Tartu, Valga ja
gumälestused jutustavad
sele „Põhja Poegadest“. k
muvendadele appi, kelle
handed jätsid oma elu ja
et ka Eesti oleks kord vab

Meid seob Soomega hõ
sugulus, lahinguväljadel k
kus ja — kõige pealt — h
iseseisvus. Et Soome pole
nud, et ta ka edaspidi tah
meid meie vahel kõvendad
tõenduseks Teie külaskäi
me lahte.

Härra President ja teis
tatud külalised: Teie ei lei
sat loodust, ei hurmavaid
ükt leiate siiski — selles
— tänuliku eestl
ja lahtise vennakä

„Soomesild“ — see o
mitte veel täiesti valmis,
laldaselt tugev ja lai. Kum
me lahte pole puudus eh
vahest ehk puudus ehitaj
on tundmus, nagu taha
võõraks pidada, just nag
ühine asi . . .

Seda rõõmustavam o
Härra President, kohe o
sel hakkasite osa võtma
tamisest. Teie külaskäi
tagatiseks, et hõimsilla e
me lahe tulevikus edeneb
hooga.

Uskudes tulevikku ja
lamini ihaldades, et mõle
vuti vabalt elutseks ja ed
dale ja lastele, lausume T
tatud külalised, tere tule

TERE TULE

TERVETULOA! - TERE TULEMAST!

President Relander.

TERE TULEMAST — Härra President ja teised kõrgesti austatud külalised!

Varemgi on hõimuvendi meil külalisteks olnud, kuid täna on meil esimest korda rõõm ja au näha vaba Soome e s i m e s t k o d a n i k k u külalisena Eesti pinnal.

TERE TULEMAST!

Ammu, Suur-Soome heledamatel netketel olime meie, soomlased ja eestlased ühe kõlla lapsed. Ühised olid tol ajal meie mängud, leib ja ühine oli kodune kannelgi — ühised olid meie mured ja rõõmud . . .

Hiljem lagunes Soome hõim, killunes pere suur. Ühed jäid klasse — teised tungisid Põhja — kolmandad ehitasid oma kodud Lääne mere kallastele. Sealt, kus omal ajal helises ühine hõimukannel, kostsid hiljem murede helid — sest killunenud Soome hõimuosad oli võõras rõhunud orjusesse.

Kuid nii pikk kui Põhja talvi, nii murdmatult sitke kui kodune kadakas, nii kestev on ka Soome hõimu kannatlikkus. Orjaks on ta olnud, võõra võitja orjaks aastasadasid — kuid oma vabaduslaule ja vabadust pole siiski unustanud. Suurem osa Soome hõimust on praegu vaba . . .

VABA . . . !

Rahvas, kes ei tunne oma minevikku, pole veel rahvas; rahvas, kes pole oma vabadust verega ostnud, ei tunne vabaduse hinda. Alles siis, kui teame vabaduse hinna, alles siis oskame seda õieti kaitsta ja kasutada.

Kümned sugupõlved lükkusid võitluses, kuid viimaks koitis vabaduse hommik ja praegusel hetkel võivad Soome ja Eesti vabadena võõrast survest teine-teisele käe tervituseks sirutada.

Narva, Tartu, Valga ja Petseri lahingumälestused jutustavad sugupõlvest teisele „Põhja Poegadest", kes ruttasid hõimuvendadele appi, kelles sajad ja tuhanded jätsid oma elu ja tervise selleks, et ka Eesti oleks kord vaba.

Meid seob Soomega hõimutunne, keelte sugulus, lahinguväljadel loodud verivendlus ja — kõige pealt — hiljuti saavutatud iseseisvus. Et Soome pole eestlasi unustanud, et ta ka edaspidi tahab sugulussidemeid meie vahel kõvendada — selleks on tõenduseks Teie külaskäik siiapoole Soome lahte.

Härra President ja teised kõrgesti austatud külalised: Teie ei leia siit Soome ilusat loodust, ei hurmavaid maastikke, kuid ühe leiate siiski — selles oleme veendunud — t ä n u l i k u e e s t l a s e s ü d a m e j a l a h t i s e v e n n a k ä e.

„Soomesild" — see on olemas. Kuid mitte veel täiesti valmis, veel mitte küllaldaselt tugev ja lai. Kumbagil pool Soome lahte pole puudus ehitusmaterjalist — vahest ehk puudus ehitajatest. Mõnikord on tundmus, nagu tahaksime teine-teist võõraks pidada, just nagu meil ei olekski ühine asi . . .

Seda rõõmustavam on näha, et Teie, Härra President, kohe oma ametaja alguses hakkasite osa võtma „Soomesilla" ehitamisest. Teie külaskäik meie maale on tagatiseks, et hõimsilla ehitamine üle Soome lahe tulevikus edeneb endisest suurema hooga.

Uskudes tulevikku ja kindlamalt kindlamini ihaldades, et mõlemad rahvad kõrvuti vabalt ehitseks ja edeneks, õnneks endale ja lastele, lausume Teile, kõrgesti austatud külalised, tere tulemast.

TERE TULEMAST!

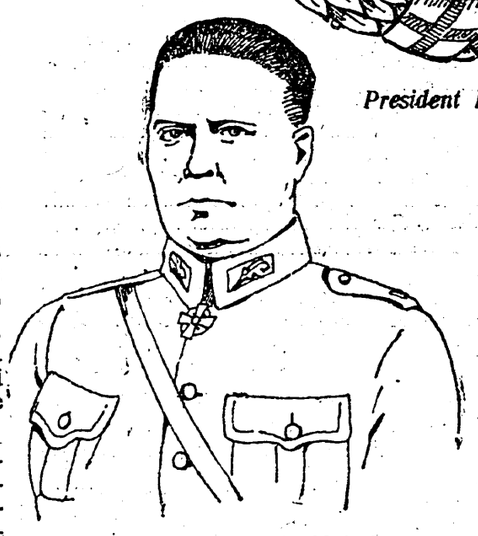

Vägede ülemjuhataja Malmberg.

Välisminister Idman.

Vätispoliit. os. juhat. Koskinen.

Haridusminister Setälä.

Lootsi ülem Wrede.

TERVETULOA — Herra Presidentti ja toiset korkeasti kunnioitetut vieraamme!

Ennemminkin on suomalaisia maassamme vieraillut, mutta ensikertaa on meillä tänään ilo ja kunnia nähdä Vapaan Suomen ENSIMÄINEN KANSALAINEN Eestin tanhuilla.

TERVETULOA!

Ammoin, Suur-Suomen heloisimpina hetkinä, olime me, suomalaiset ja eestiläiset yhden kylän lapsia. Yhteiset olivat silloin meidän leikkimme, leipämme ja yhteinen oli kotoinen kannelkin, yhteisiä olivat murheemme, ilommekin.

Myöhemmin hajautui heimo Suomen, pirstoutui perhe suuri. Yhdet jäivät Itään — toiset painautuivat Pohjolaan — kolmannet rakensivat kotinsa Hämeren rannoille. Sieltä, jossa aikoinaan helkkyili heimokannel, soi myöhemmin surujen sävel — sillä — pirstoutuneen Suomenheimon osat oli vieras valloittaja orjakseen alistanut.

Mutta niin pitkä kuin on Pohjanlahti, niin taittumaton kuin on kotoinen kataja, niin kestävä on Suomenheimon kärsivällisyys. Orjana on ollut se ounaan herran — orjana, vuosisatoja — mutta vapauslaulujaan ja vapauttaan ei se ole koskaan unohtanut. Suurin osa Suomenheimoa on tällä hetkellä vapaa . . .

VAPAA . . . !

Kansa, joka ei tunne menneisyyttään, ei ole kansa; kansa, joka ei ole vapauttaan verellään ostanut, ei tunne vapautensa hintaa. Vasta kun tiedämme vapauden arvon, vasta silloin osaamme sitä oikein käyttää ja sitä puolustaa.

Kymmenet sukupolvet sortuivat taistelussa, mutta vihdoin koitti vapaudenaamu ja tällä hetkellä voivat Suomi ja Eesti ojentaa toisilleen käden vapaina vieraan sorrosta.

Narvan, Tarton, Valkan ja Petserin taistelumuistot kertovat sukupolvesta toiseen „Pohjan Pojista," jotka riensivät avuksi heimoveljilleen ja joista sadat ja tuhannet jättivät elonsa ja terveytensä tänne ja siksi, et Eestikin kerran olisi vapaa.

Meitä sitoo Suomeen heimotunne, keeltemme sukulaisuus, taistelukentillä luotu veriveljeys ja ennenkaikkea äskettäin saavuttamamme itsenäisyys. Että Suomi ei ole eestejä unohtanut, että se tahtoo edelleenkin sukulaisuussiteitä välillämme valvistaa — siltä on todistuksena vierailunne tälle puolen Suomenlahtea.

Herra Presidentti ja toiset korkeasti kunnioitetut heimoveljemme:

Te ette löydä täältä Suomen ihanaa luontoa, ette hurmaavan kauniita maisemia. Mutta yhtä löydätte sentään — siitä olemme vakuutetut — k i i t o l l i s e n e e s t i l ä i s e n s y d ä m e n j a a v o i m e n v e l j e n k ä d e n.

„Suomensilta" — se on olemassa. Mutta ei vielä täysin valmis eikä kyllin luja ja leveä. Rakennusaineista kummallakin puolen Suomenlahtea puutetta ei ole — rakentajista vain tahtoo puute olla. Toisinaan tuntuu, kuin tahdottaisi vierastella toisiaan, juuri kuin ei oltaisikaan yhteisellä asialla.

Sitä ilahdutavampaa on meille nähdä, että Te, Herra Presidentti, heti virkakautenne alussa tartuitte „Suomensillan" rakennustyöhön käsiksi. Teidän vierailunne maahamme on vakuutena siitä, että heimosillan rakentaminen yli Suomenlahden tulee edistymään entistä suuremalla vauhdilla.

Luottaen tulevaisuuteen ja uskoen, että molemmat kansat rinnakkain ja vapaina menestyvät, onneksi meille ja lapsillemme, lausumme Teidät, korkeat vieraamme, tervetulleiksi.

TERVETULOA!

Kaks sugulast.

Nagu muistsel ajal laagritule juures.

„Waba Maale" kirjutanud

Konstantin Päts.

Soome wabariigi presidendi näol külastab meid kogu Soome riik ja rahwas.

Riik on juriidiline mõiste, tema on isik, mis loobud on inimeste mõtete wallas. Selle isiku awaldajateks on seadustes ette nähtud riigi organid. Soome rahwas on oma wabariigi loomisel ellu kutsunud presidendi, kui riigipea, riigi kõrg. esitaja, instituudi. Soome president tulles Eestisse Soome riigi esitajana, on kogu Soome sümbooliks. Tema isikus tahame wastu wõtta oma lugupidamist ja sõprust awaldada kogu Soomele.

Kõik see, mis meie südameid on soojendanud, mis meie waimu eeskujuna teritanud, meie tahtejõudu pingutanud ja tegudele wiinud, mis meid rasketel aegadel ergutanud ja tulewiku tarwis lootusi annud, kõik see kogumistusi, tundeid, teadmisi, tahtmist ja noore elujõulise rahwa eladatahtmise tungi, otsimist oma mahajäetuses sõbra ja ustawa järele, kõik see, mis meie ärkamise ajast peale Soome silla mõistekujusse on koondatud, on meile täna rohkem kui kunagi enne arusaadaw ja lähedal.

Oma riikliste esitajate näol annawad täna kaks weresugulast rahwast üksteisele kätt. Soome rahwas astub oma kõrge esitaja näol täna meie wabale pinnale, sellele pinnale, mida ta oma paremate poegade werega on aidanud meid wabastada. Weri on paksemaks jäänud kui wesi.

Sõpruse, heanaabruse, wastastiku heatahtlikkuse üle kõlab tänastes terwitustes ka läheda weresuguluse hääl. Meil ei ole paberile kirjutatud lepinguid tarwis, meie riikide pead ei tarwitse üksteisele wannet anda ja usaldust tõotada, meie rahwad on ja jääwad wendadeks, kes teadwad, et ühe häwitamine on ka teisele surmaks. Meie elame, wõitleme ja tahame kultuuratöös edasi jõuda, selles teadmises, et meie mitte üksi ei ole, waid et on suures rahwaste peres rahwad, kellega meid igawene ja püsiw side ühendab, meie ühine weresidе.

Soome riigipea, Soome rahwa riikluse ja koondatud rahwuslise jõu kõrgem tipp on täna Eesti rahwa kallis wõõras. Mitte ainult riikliste asutuste ja ametikohtade wõõras, waid meie rahwa wõõras. Nagu muistsel ajal Soome-Eesti rahwaste wanemad ühise laagritule juures keset oma rändawaid rahwaid heal ja kurjal ajal koos istusid, nii on nüüd jälle aastasadade järele meie wennasrahwa juht meile tulnud. Mõisuguse sügawa tähendusega päew ja sündmus: kaks wennasrahwast on pärast raskeid kannatusi wabadena üksteist uuesti leidnud ja wabadena tahawad nad, üksteist julgustades ja toetades, teadmata tulewikule julgelt wastu astuda.

Kõik meie lugupidamine, armastus wennasrahwa wastu, meie rõõm, meie sõprus ja usaldus, saatku ja piiraku Soome riigipead wabal Eesti pinnal.

Hädaohtlikul katseajal oli meil sõber, kes ei küsinud, mis meie temale tulewikus pakume, waid kes tuli ja ohwerdas meie eest oma elu.

Ja selle sõbra isa astub täna meie pinnale.

Soome ja Eesti.

„Waba Maale" kirjutanud

K. R. Pusta.

Üks oli peanegu iseseisew osa suurest ilmariigist, teise nimigi weel tundmata wabade rahwaste keskel. Kui Soome wägewa Wene wõimu wastu wõis protesteerida Euroopa awaliku arwamise ees, sellepärast, et tema sisemisi wabadusi katsuti kitsendada, siis oli meil weel keelatud oma keelt koolis, ametikohas ja isegi kirikus tarwitada. Ja ometi oli meil nii hea tunda, et lähedal on maa, kus umbes sama keelt kõneldakse wabalt ja uhkelt ja et see maa ihkab aina suuremaid wabadusi. Oli ülendaw teada, et toores wõim, olgugi ta nii wägew, et suuda häwitada kõike, mis on inimesele kallis. Ja kui nüüd tagasi waatame, siis leiame wististi, et Soome piiratud wabadus andis meiegi rahwa hingele niipalju walgust ja sooja, et see hoopis ei lämbunud.

Tuli aeg, kus ka Eesti läks nõudma oma wabadust. Eesti malewale tõttasid appi Soome wabatahtlikud, meie noored diplomaadid leidsid wäljas eest wanemad Soome ametiwennad. Wennalikult tulid nad meile wastu, jagasid oma tutwusi ja kogemusi ja meie jammusime ühes. Järje ja wanuse kord maksab rahwaste juures samuti kui üksikute isikute wahel. Üks aasta warem tunnustati Soome iseseiswus, aasta enne meid wõeti Soome wastu Rahwasteliitu. Sellest peale algab kahe wennasrahwa wahekorras uus ajajärk. Mõlemad on oma maa peremeesteks saanud, nende seisus on wälisilma ees seesama. Soome-Eesti koostöö, millest aastakümne eest weel unistadagi ei julgenud, wõime nüüd teostada nii kuidas ise soowime. Ei ole selleks ühtegi käskijat peale kahe rahwa waba tahtmise, ei ka ühtegi surwet, mis suudaks seda takistada. Mõlemad „pedajased" rahwad on minewikus õppinud palju kannatama ja oma uues seisukorras wõiwad nad wabalt kaaluda. Tuleb hoida, et ei tekiks seda tunnet kummagil pool Soome lahte, nagu ripuks ühe rahwa õnn ainult teise ohwrist. Igaüks päew toob uusi ülesandeid, mis on ühised mõlemale rahwale. Nende ülesannete täitmisel selgub iseenesest Eesti-Soome koostöötamise wiis ja nimi antakse sellele omal ajal. Ka ristimata lapsed kasawad suureks.

20. mail 1925 a.

Kes on meie külalised.

Relander, Lauri Kristian.

Sünd. 31. mail 1883 Kurkijõel, kus isa põllumajanduse kooli juhataja. Ülõpilane 1901, fil. magister 1905, agronoom 1906, fil. doktor 1914. Teinud õpereisid Saksa, Taani, Rootsi, Norra ja Wenemaale. Töötanud 1907—1920 riigi ning erateenistuses taime- ja seemnekaswatuse erialadel kui tähtsam eriteadlane. Aastast 1920 Wiiburi kubermangu maahärra (kuberner). Parlamendi liige 1910—1913 ja 1917—1919 maaliidu rühmas, mitme komisjoni liige ja juhataja, 1919 parlamendi esimees. Wälja annud teadusliiduid uurimisi oma erialalt ajakirjades ning raamatutena. Riigi president 1. märtsist see aasta.

Setälä, Emil Nestor.

Sünd. Kokemäel 27. weebruaril 1864, kus isa põllumees. Ülõpilane 1882, magister 1886, doktor 1887, Helsingi ülikooli dotsent 1887 ja Soome ning sugukeelte prof. aastast 1893. Teinud palju õpeteekondasid Euroopa ülikoolidesse ning teaduslike uurimisteekondasid Soome sugukeelte arengu selgitamiseks. Olnud ülõpilasajal korporatsioonides juhtiwaks jõuks, oma eriala teadusliikude ühingute ja asutuste juht kolmkümmend aastat, ülikooli esitaja mitmel Soome kiriku kongressil, parlamendi liige alaliselt üle 20 aasta, mitmel korral walitsuse liige ja haridusminister, soomluse asja ja liikumise üks tähtsam juht. Mitmete wäljamaa teaduslikkude asutuste liige ja auliige.

Ihman, Karl Gustam.

Sünd. Tamperel 1. dets. 1885, isa meditsinaalnõnnik. Ülõpilane 1904, juris kand. 1910, juris doktor 1914. Oppinud peale Helsingi ülikooli Lausanne, Brüsseli, Pariisi, Londoni ja Petrogradi ülikoolides rahwuswaheliste õiguste. Rahwuswaheliste õiguse dotsent Helsingi ülikoolis aastast 1915, 1917 nõunik Soome riigisekretariaadis Petrogradis ja aastast 1918 Soome wälisesituse teenistuses — aastast 1919 Soome saadik Kopenhagenis. Wälisminister Tulenheimo walitsuses.

Malmberg, Lauri.

Sünd. 8. mail 1868, isa gümnaasiumi õpetaja Helsingis. Ülõpilane 1908, diploom-insener 1914, teaduslik uurimisteekond Inglismaale 1914, 1915—1916 Soome jäägrite pataljonis Saksamaal, 1919 sõjateaduslik teekond Inglismaale. Üks Soome wabadussõja tähtsamatest juhtidest. Hiljem Soome kaitseliidu ülem. Sõjaminister kewadel lahkunud Ingmani walitsuses. Hiljuti nimetatud Soome armee ülemjuhataja.

Paraad Wabaduseplatsil.

Soome wabariigi presidendi külaskäigu puhul peetakse ära 22. mail kell 11.45 Wabaduseplatsil suur ühine sõjawäe ja kaitseliidu paraad.

Paraadist wõtawad osa kõik Tallinna garnisoni wäeosad ja kaitseliidu malewa. Mängiwad sõjaministeeriumi, merewäe ja kaitseliidu orkestrid. Wäeosade ülesseadmine lõpetatakse kell 11.30. Kutsutud wõõrad palutakse enne paraadi algust kohal olla. Paraadi juhatab ranna-, õhu- ja sisekaitse ülem, kindral-major Unt. Wastu wõtab paraadi Riigiwanem Soome wabariigi presidendi juuresolekul. Paraadi kestwusel tiirlewad sõjawäe lennukid linna kohal.

Paraadile kutsutud wõõrad, kes paraadi platsile sõiduriistades ilmuwad, wõiwad sinna sõita ainult Kaarli puiestee mööda (kõik teised platsile wiiwad tänawad fuluwkse). Kaarli puiestee ja Roosikrantsi tän. nurgal tuleb sõiduriist wabaks lasta, mis tühjalt S.-Roosikrantsi tänawat mööda ära sõidab.

Paraadil olijaid ootajad tühjad sõiduriistad koondawad endib Wabaduspuiesteel, kommertskoolimaja ees, kust nad pärast paraadimarssi lõppu politsei korraldusel otsekohe määratud järjekorras tribüüni ette juhitakse.

Wäeosad kogunwad paraadile järgmiselt:

1. kolonn — sõjaministeeriumi orkestri saatel — S.-Tartu maantee, „Estoonia" ja Wabaduse puiestee kaudu;

2. kolonn — merewäe orkestri saatel — Kopli tän., Wassali ja Kaarli puiestee kaudu.

Tondil asuwad õpeasutused — S.-Roosikrantsi tän. mööda.

Kaitseliidu osad oma orkestrite saatel — Wenetsuru, Jaani tän. kaudu.

Peale paraadimarssi liiguwad wäeosad läbi linna oma asupaikadesse järgmiselt:

Tondil asuwad õpeasutused: S.-Roosikrantsi, W. ja S. Pärnu maant. — Tondi.

1. kolonn — S.-Roosikrantsi t., W. Pärnu maantee, Tõnismägi, Toom- ja Wassali puiesteed, Nunne, Pikk ja Kinga t., Raatuse plats, Wiru t., Narwa maantee, Poska t. ja edasi kasarmutesse.

2. kolonn — S.-Roosikrantsi t., W. Pärnu maantee, Tõnismägi, Toom- ja Wassali puiesteed — Kopli tänawale, kust üksikud osad oma asupaika edasi liiguwad.

Kaitseliitlased — S.-Roosikrantsi t., W. Pärnu maantee, Wiruwärawa puiestee — S. S. „Kalewi" aed.

Riigiteenijate wastuwõit merele.

Täna kl. 2 ajals kogumine elewaatori ette. Seal kl. 1/2 3 wäljasõit aurik „Sekstandil" wastu Soome presidendi laewale Aegna saareni. Pääsetähtede wäljaandmine laewal.

Kõlaliste ootel

Kaua oodatud o-ü. Draamateatri rahalise loterii loosimisele pühap. 24. ja esmasp. 25. mail on pealinna rohkel arwul külalisi igast kodumaa nurgast oodata. Wastuwõtteks on juhatus ennast 2000 wõlduga 2.000.000 marga wäärtuses warustanud.

Magajale kassile jookseb hiir suhu.

Omandage aegsasti o-ü. Draamateatri rahalise loterii loositähti igast neljast seeriast ja Teie wõite rahulikult puhata kuni õnn Teid ärateb.

Ainult pimedad ei loe „Waba Maad"

Terwitus.

„Waba Maale" kirjutanud

Dr. Fr. Akel.

Eesti rahwast waldab täna hele rõõm: Täna astub waba Eesti pinnale oodatud wõõrana ja armsa külalisena Soome wennasrahwa esimene poeg, Soome wabariigi president hr. Lauri Relander oma kaaslastega. Sügawa lugupidamisega ja sooja jüdamlikkusega hüüame kõrgetele külalistele kaugele merele wastu

tere tulemast!

Riigipeade külaskäigud on iseenesest sündmused, mis tabawad kogu rahwast. Need on sündmused, mis wäliste wormide õrwal jätawad reaalseid jälgi riigi ajalooste. Ka Soome presidendi wõõrsile tulek Eesti tõmbab nüe joone alla sellele heale wahekorrale, mis õnnelikult ja muutmatalt walitseb kahe naabririigi ametlikus wahekorras ja mida omalt poolt aitas kinnitada Eesti Riigiwanema külaskäik Soome 1922 aasta kewadel.

Kuid tänasel ajalooliselpäewal tahab esile tungida rahwas oma hinges peituwate sümpaatia tunnetega ja kõrget külalist wastu wõtta kui oma wõõrast, kui oma wenda. Eesti rahwas tunneb ja tunnistab, et tänane pidupäew olgu kahe wennasrahwa ühine püha, kus ühine weri loomusunnil hõiskama paneb suu ja südame siin- ja sealpool Soome lahte: Hõimlaste rõõnupühaks kujunegu Soome presidendi külaskäik Eesti!

Kuid mitte ainult ühine weri ei ühenda Soome-Eesti wennasrahwaid, waid ka ühised minewiku mured ja ühine wabaduse aade.

Meie ei tarwitse tagasi astuda kaugemasse minewikku, et kätte leida seda ühist. 6. jõulukuu päew 1917 a. ja 24. küünlakuu päew 1918 a. märgiwad ära tähtpäewi, mil Soome ja Eesti rahwas otsustasid teostada oma hinges kantud wabaduse aadet ja maha raputada wõõra wõimu walitsust. Rahwa raugemata tahtmisel on loodud waba Eesti ja waba Soome ja mõlema rahwa wabadusepüüd on walmis kaitsma oma rõppumatust sama wisadusega.

Ühine weri ja ühine wabaduse aade, aga ka ühine mõõgawendlus.

Ei unune Eesti rahwa tänu Soome wennasrahwa wastu, kes hädaohu tõsisemal silmapilgul, kus kaalu peal seisis waba Eesti olemasolu, aitas wõitu saada maa südamesse tungiwa waenlase üle. Soome rahwas saatis oma pojad wälja Eesti poegade ritta: see oli rahwa abi rahwale. Soome, kes oli omale kätte wõitnud wabaduse, tahtis wabana näha ka oma wenda, teades, et ühe hukatus wõib saada saatuslikuks ka teisele, kui waenlane ühine.

Ja tulewikus?

Minul on õnn olnud Eesti riigi esitajana Soomes tegew olla, kus ma sooja wastutulelikkuse osaliseks sain. Ma olen wõinud õppida hindama soomlaste tagasihoidlikkust, püsiwust ja murdmata kindlust. Ma olen wõinud ligidalt jälgida mõlema naabrirriigi wahekordade arenemist iseseiswuse ajajärgul ja selle wastukaja Soome seltskonnas ja rahwa keskel. Ühte wõin ma kinnitada, et müütilise Soome silla asemele on astunud reaalsed sidemed. Ja tagaseinaks kõigile noile suhetele on aga sügaw sümpaatia, mis siin kui seal rahwa hinges peitub ja mis iga kutse peale walmis on tegudena awalduma. Olgu, et ametlikus ilmas ei saa käia sümpaatia wõi antipaatia järele, waid reaalhuwide kohaselt. Kuid rahwaste sümpaatia on tegur, mis alati läbi lööb silmapilkudel, kus seda tarwis.

Eesti ja Soome hõimrahwaste wahel on loomulik liit olemas, mis weresse kirjutatud ja kord juba werega kinnitatud. See on rahu liit. Olen sügawasti weendunud selles, et see rahwa hingesse kirjutatud liit ei peta, kui tema awalduste järele tekib wajadus tulewikus.

Selles teadmises kostku täna elaw hüüe üle maa meie kõrge külalise auks:

Eläköön Suomi,
Eläköät Suomalaiset!

Presidendi wastuwõtmine merel.

Terwituseks 21 suurtükipauku.

Merijõudude poolt saawad merilaewastiku diwisjonist m.-r. „Lennuk" ja m.-r. „Wambola" 21. mail kell 13.30 Aegnasaare S. otsas asuma.

Kui Soome jahtlaew „Eläköön" merikindlustele juba umbes 6 kilomeetri peal on, tõstab Aegna signaali üles, mille allalaskel mõlemad miiniristlejad wälja sõidawad, et Soome riigi presidendi jahti kohata ja reidile manööwerdada. Miiniristlejad lähenewad „Eläköönile" rindriwis (üksteise õrwal) umbes 1,5 kabeltau wahega ja lasewad Soome presidendi laewa eneste wahelt läbi.

Kohtades Soome presidendi laewa, antakse Soome presidendile merikommete järgi auawaldus, kus meriwäe orkestrid mängiwad Soome hümni ja tekile spaleeridena riwinenud meeskond hüüab 6 korda elagu.

Möödudes presidendi laewast, miiniristlejad pöörduwad ümber ja saadawad „Eläkööni" endises riwistuses ja wahedistantsiga, kuid 1/2—1 kabeltau kauguses selle taga.

Jõudes reidile umbes 3—5 kabeltau peale sadamast, pöörduwad miiniristlejad oma ankru platsile.

Sadama läheduses sõidab „Eläköönile" wastu merijõudude staabi mootorpaat nr. 10, kes jahtlaewa sadama juhib, kus kaldal juba wastuwõtmiseks merwäelased määratud.

Samal ajal sadama suu ees ankrul asuw k.-l. „Lembit" wõtab Soome presidendi laewa saluudiga wastu, mis koosneb 21 aupaugust ja riwistunud laewa meeskond hüüab temale 6 korda elagu.

Salutidi algul sõidawad esitus mootorpaadil nr. 1 „Eläköönil" poordi Soome saadik Holsti, merijõudude juhataja meriwäe-kapten Salja ja merikindluste ülem kolonel Janitz.

Peale ametlikku wastuwõtmist korraldab merijõudude spordi toimkond mitteametlikult wäljasõidu abilaewadel reidile, kus seltskonnale wõimaldub wastuwõtte tseremooniat merel jälgida. Laewadel on ajakirjanduse esitajaile kohad reserweeritud.

Samal päewal wahetab k.-l. „Lembitu" komander „Eläköönil" komanderiga wisiite.

Soome riigipresidendi saatmisel, mis sünnib sama pidulikult, kui wastuwõtmine, saadab Soome riigi presidendi jahti torpeedopaat „Sulew" kuni meie wete piirini.

Peale selle on merijõudude juhataja poolt lubatud Eestimaa ja Tallinna jahtklubidele Soome riigi presidenti merel wastu wõtta, kusjuures jahid kogunwad Wiimsi tuleliini ja Põhja muuli wahelisel wee alal, wõimalikult Wiimsi liini läheduses, ning allpool tuult.

Dotaw

3 „T

Punda

Kommunistid — Wene k
lised orjad ei loobu ikkagi we
riigikorra juhtes õõnestustöö
detsember küll nende read la
paljuid juhte kaotasid.

1. mail leiti paarist koha
hariliikude kommunistide sõn
lendlehti, mis õhukesele maji
— seega sissewerkaup. Lend
mata Wenemaalt Eestisse to
mitte suured ei oleks, siis wa
miseks õhuke paber.

Peale lendlehtede oli mär
kihutuskirjanduse woolamist
wa meelte segadusse ajamisel
On ju kindel, et iga wäljaas
gust tehakse kihutustööga, ku
aktiiwne tegewus järgneb.
fid mõned üksikud isikud wälj
selleks juba tohake arwasid

Politsei film oli teraw ja
lõksi korda tabada kedagi Ri
üliõpilast, kes sotsialistlise-fil
laskonna hulka kuulus. Riik
„tsentrosojusis" ja tema ar
ühenduses kihutustöö tegemise
liku kirjanduse laialilaotamis
dades.

Weidi hiljem saatwad
kellegi meesterahwa jälgile,
Rikkot tema tegewuses juhti
ahuse organisatsiooni peamehe
isik oli Eduard Reining, 22
weel päew, laks ja tabatakse
jällegi naisterahwas ja samu
ametnik. E. Reining oli „T
juw tegelane, — ekspeditsioo
taja. Sarnasel kõrgel koha
puhastwerd kommuniste, kell
tatsioon taskus. E. Reining
ridades tõesti ustaw isik. „
tis teda teenistusse Wene k

Minister Asti k
saiwis.

Warssaw, 19. mail.
hidas eesmaspäewal Warssa
loengu Eesti töölisliikumise i
tustas muuseas kommunistide
linnas 1. detsembril, mis tär
kriipsutas alla Eesti töölisla
uiesti üles ehitada seda,
poolt ära on häwitatud. Lo
minister Poola tööliste poo
koos töötama Eesti töölisla
soo heakäekäigu kaitseks.

Briti kaubakre
riikidel

London, 20. mail.
Churchill teatas alamkojale,
kreditiide kawa põhjal walitsu
a. Briti wäljawedajatele taga
seas järgmistesse maadesse
pade eest: Soome — 70
98.827, Lätisse — 32.672,
ja Poolasse — 536.806 n
ses. Kaubanduskergituse
Briti waraamet enda peale
laenutagatised: Leedule
1.000.000 ja Poola rahandu
jaamade ehitamiseks — 90
fuuruses.

Eesti-Rootsi üh

Rootsi-Eesti ühing Sto
kewadpidu 12. sp. Grand
des. Pidust osawõtjaid —
witas ühingu esimees prof.
kandsid mõned praegu St
Eesti balletitegelased (Lilia
son j. t.) mõned soolonumb
sate poolt elawate kiituawa
ti. Balletile järgnes prof
huwitaw kõne Saaremaa
turist, mis kõneleja arwat
Rootsi aja mälestustest Ees
udupiildega. Noorele Tar
rale määras ühing hiljut
Rootsi sõiduks.

Konwentsioon E
arutami

19. mali oli arutamisel
ülekul hinduskannataiate
helise hoolekande konwentsio

Eesti-Läti tollium

19. mail astus Riias
jon K. Ulmanis'e juhatusel
tolliühtlustamise praegune
töösturite ja kaupmeeste re

...olimedad
...be „Waba Maad"

...hine wabaduse aade, aga ka ...us.
...i rahwa tänu Soome wen...es häbaohu tõsisemal silma...peal seisis waba Eesti ole...tu saada maa südamesse ...ile. Soome r a h w a s saa...ja Eesti poegade ritta: s e e ...b i r a h w a l e. Soome, ...wõitnud wabaduse, tahtis ...ma wenda, teades, et ühe ...saatuslikuks ka teisele, kui

...olnud Eesti riigi esitajana ..., kus ma sooja wastutule...t. Ma olen wõinud õppida ...tagasihoidlikkust, püsivust ...ust. Ma olen wõinud ligi...a naabrirligi wahekordade ...e ajajärgul ja selle was...konnas ja rahwa keskel. ...itada, et müütilise Soome ...unud reaalsed sidemed. Ja ...oile suhetele on aga sügaw ...kui seal rahwa hinges ...utse peale walmis on tegu...lgu, et ametlikus ilmas ei ...wõi antipaatia järele, waid ... Kuid rahwaste sõnpaa...ati läbi lööb silmapilkudel,

...hõimurahwaste wahel on ..., mis weresse kirjutatud ja ...innitatud. See on rahu ...ti weendunud selles, et see ...utatud liit ei peta, kui tema ...ib wajadus tulewikus.
...s kostku täna elaw hüüe üle ...lalise auks:
...n Suomi,
...t Suomalaiset!

...ine merel.

...uku.

...erwäelased määratud.
...dama suu ees ankrul asuw ...ab Soome presidendi laewa ... mis koosneb 21 aupaugust ...wa meeskond hõilab temale

...sõidawad esitus mootorpaa...ni" poordi Soome saadik ...e juhataja meriwäe-kapten ...uste ülem kolonel Janitz.
...wastuwõtmist korraldab ...i toimkond mitteametlikult ...adel reidile, kus seltskonna...tuwõtte tseremooniat merel ... on ajakirjanduse esitajaile ...

... wahetab k.-l. „Lembitu" ...ni" komanderiga wisiite. ...esidendi saatmisel, mis sün...lt, kui wastuwõtmine, saa...presidendi jahti torpeedopaat ...e wete piirini.
... merijõudude juhataja poolt ... ja Tallinna jahtklubidele ...denti merel wastu wõtta, ...guwad Wiimsi tuleliini ja ...elisel wee alal, wõimalikult ...ses, ning allpool tuult.

...ägi, Toom- ja Waksali ... tänavale, kust üksikud osad ... liiguwad.
... — S.-Roosikrantsi t., W. ...Kiruwärawa puiestee — S.

...ate wastusõlt merele.

...logumine elewaatori ette. Seal ...rik „Sekstandil" wastu Soome ...gna saareni. Pääsetähtede wälja...

...ste ootel
...d o-ü. Draamateatri raha...isele pühap. 24. ja esmasp. ...nna rohkel arwul külalisi ...urgast oodata. Wastuwõt...ennast 2000 wõlduga ...wäärtuses warustanud.

Päewaudised.

Ootawad 1-ſt detſembrit.

3 „Tſentroſojuſt" ametnikku tabatud.

Puudade wiiſt kihutuskirjanduſt.

Kommunistid — Wene kominterni palgalised orjad ei loobu ikkagi weel Eesti makswa riigikorra suhtes õõnestustöö tegemast ehk 1. detsember küll nende read laiali löi ja nad paljuid juhte kaotasid.

1. mail leiti paarist kohast „wängete" — hariliikude kommunistide sõnadega kubisewaid lendlehti, mis õhukesele maisipaberile trükitud, — seega sissewedamu. Lendlehed olid kahtlemata Wenemaalt Eestisse toodud ja, et pakid mitte suured ei oleks, siis waliti selle ärahoidmiseks õhuke paber.

Peale lendlehtede oli märgata ka teisilaadi kihutuskirjanduse woolamist Eestisse, mis rahwa meelte segaduse ajamiseks laiali laotati. On ju kindel, et iga wäljaastumise puhul olgust tehakse kihutustööga, kuna sellele lõpuks aktiivne tegewus järgneb. Ja selle peale läksid mõned üksikud isikud wälja, kes praegu aga selleks juba wahase arwatud olewat.

Politsei film oli teraw ja mõni päew tagasi lõksi korda tabada kedagi Rikko nimelist naisüliõpilast, kes sotsialistlise-filosoofilise üliõpilaskonna hulka kuulus. Rikko seisis teenistuses „Tsentrosojusis" ja tema arreteerimine seisis ühenduses kihutustöö tegemisega ja kommunistliku kirjanduse laialilaotamisega töölista ridades.

Weidi hiljem sattuwad ametiwõimud ka kellegi meesterahwa jälgile, kes naisüliõpilast Rikkot tema tegewuses juhtinud ja põranda-aluse organisatsiooni peameheks oli. Tabatud isik oli Eduard Reining, 22 a. wana. Möödunud weel päew, laks ja tabatakse weel kolmas isik, jällegi naisterahwas ja samuti „Tsentrosojusi" ametnik. E. Reining oli „Tsentrosojusis" mõjuw tegelane, — ekspeditsiooni osakonna juhataja. Sarnasel kõrgel kohal peetakse ainult puhastwerd kommuniste, kellel wästaw attestatsioon taskus. E. Reining oli kommunistide ridades tõesti ustaw isik. „Tsentrosojus" wõttis teda teenistusse Wene kommunistliku partei Eesti sekstsiooni sõwitusel. Juba see fakt näitab, et tal Palwadre meeste juures Peeterburis usaldus oli. Siin wõttis ta oma peale ka Antwelti — kommunistliku internatsionaali Eesti sekstsiooni esituse, kes teatawasti põranda all töötab.

E. Reining oli Peeterburiga ühenduses. Ta sai sealt kaudu laialdaselt kihutuskirjandust. Läbiotsimisel leiti tema juurest puudade wiisi igasuguseid kommunistlikke raamatuid, mille sissewedu Eestisse keelatud.

Osa raamatuid, mis tema juurest leiti, kannatwad sotsialistlise-filosoofilise üliõpilaskonna" templit, mis omakord tõendawad tema sidet ka kommunistlikkude üliõpilastega, kuhu hulka õige käredad kommunistid kuuluwad, nagu seda Olga Künnapuu olt, kes „149 kommunisti" protsessis sigureeris.

E. Reining laotas kaunis palju keelatud kirjandust laiali nii eesti- kui ka wenekeelset. Leiduwad üksikud eksemplaarid, mis mitmes eksemplaaris saadetud.

Kuuldawasti on kohaline Wene saatkond kolme isiku arreteerimise puhul wälisministeeriumi ees protesteerinud, kuid waewalt suudab see asja muuta. Arreteeritud isikud ei kuulu mitte diplomaatiliste passidega warustatud saatkonna teenijate hulka. Kõik nad lähewad Eesti kohtu alla.

Kommunismi õhutajad on 20—25 a. wanadused. Ed. Reining paistab päris poisikesehtu wälja. Juuksed on tal pikad, nagu seda „ideelised" mehed ikka kannawad. Naisüliõpilane Rikko näib õige energiline olewat. Seda wõib ohustaba tema wäljaastumise ja näojoonte järele. Kolmandas isikus ei paista midagi iseäralist silma. Teada on, et Ed. Reining ja Rikko intiimwahekorras olid ja seda kauemat aega „kommunistlikul alusel."

Kõik kolm isikut paigutati wangimaija kohtu otsust ootama.

„Tõe poolest! Millise hiigla läike annab Tsherri Blossom."

Cherry Blossom
inglis saapakreem
Weekindel — hiilgaw — ökonoomiline.
Suartes karpides: must, walge ja pruun neljas toonis.
Weikestes karpides: must ja pruun kahes toonis.

Kaant ilustab kirsimarjakobar.

Minister Asti kõne Warssatwis.

Warssaw, 19. mail. Eesti minister Asi pidas esmaspäeval Warssawi töölisklubiteis loengu Eesti töölisliikumise üle. Minister jutustas muuseas kommunistide mässukatsest Tallinnas 1. detsembril, mis täiesti nurja läks ja kriipsukas alla Eesti töölisklassi jõupingutusi, et muesti üles ehitada seda, mis kommunistide poolt ära on hävitatud. Loengu lõpul pööras minister Poola töölste poole, kutsudes neid koos töötama Eesti töölisklassiga rahu ja inimsoo heakäekäigu kaitseks.

Briti kaubakrediit Balti riikidele.

London, 20. mail. Briti waraminister Churchill teatas alamkojale, et n. n. wäljaweokrediitide kawa põhjal walitsus kuni 9. maini s. a. Briti wäljawedajatele tagatise on annud muuseas järgmisteſse maadesse wäljaweetud kaupade eest: Soome — 7074, Eestisse — 98.827, Lätisse — 32.672, Leedusse — 2282 ja Poolasse — 536.806 naelsterlingi wäärtuses. Kaubanduskergituse seaduse põhjal on Briti waraamet enda peale wõtnud järgmised laenutagatised: Leedule raudtee ehitamiseks 1.000.000 ja Poola rahandusseltsile elektri jõujaamade ehitamiseks — 900.000 naelsterlingi suuruses.

Eesti-Rootsi ühingu pidu.

Rootsi-Eesti ühing Stokholmis pidas oma kewadpidu 12. sk. Grand Hotelli piduruumides. Pidust osawõtjaid — 300 ümber — terwitas ühingu esimees prof. Wohlin. Seejärele kandsid mõned praegu Stokholmis wiibiwad Eesti balletitegelased (Lilian Looring, pr. Hanson j. t.) mõned soolonumbrid ette, mis waatajate poolt elawate kiituawaldustega wastu wõeti. Balletile järgnes professor Helge Kjellini huwitaw kõne Saaremaa Karja kiriku arkitektuurist, mis kõneleja arwates on üks iluſamatest Rootsi aja mälestustest Eestis. Kõnet selgitati udupiltidega. Noorele Tartu arkeoloogile Moorale määras ühing hiljuti wähema abiraha Rootsi sõiduks.

Konwentsioon Eestiga seimis arutamisel.

19. mail oli arutamisel Läti seimi üldkoosolekul puudustkannatawate kodanikkude omawahelise hoolekande konwentsioon Eestiga.

Eesti-Läti tolliunioon ümber.

19. mail ästus Riias kokku Läti tollikomisjon K. Ulmanis'e juhatusel. Arutamisele tuleb tolliühtlustamise praegune seisukord ja Tallinna töösturite ja kaupmeeste resolutsioon.

Lendposti edasisaatmisest.

Posti peawalitsus teatab: Möödunud aastal korraldas posti peawalitsus katseviisil lendpostisaadetiste kättetoimetamise telegrammikandjatega. Et aga käesolewal aastal teedeministri wastawa määrusega sisse seati nõndanimetatud wirkſaadetiste talitus, muudeti lennuhooaja algul see kord ära ja eripostiljonidega, telegrammikandjatega wõi eriküsijalgadega kontakse laialt ainult neid Eestisse jõudwaid lendsaadetisi, mille pealt saatjad wäljamaal peale hariliku posti- ja lennuweomaksu on tasunud weel erilise „wirkmaksu" ja mis siis warustatud on märkusega „Exprès." Hariliikud lendsaadetised wäljastatakse ühes lihtkirjadega.

Daani kaubakrediidid Lätile.

Daani walitsus teatas Läti konsulise Kopenhaagenis Daani walitsuse otsusest, andaa Lätile kaubakrediiti 10 miljoni krooni suuruses kahe aasta peale walitsuse tagatisega. Määratud krediit läheks peaasjalikult tööstuse kasutada.

Toompea kirik riigikohtus.

Teatawasti otsustas riigikohtu administratiiwosakond oma istangul 12. mail Toompea kiriku kogudusse nõukogu poolt tõstetud kaebtuse arutamise edasi lükata ning riigikohtu esimehe kaudu riigikohtu üldkogule otsustamiseks ette panna küsimus, kas kogudusse nõukogul on õigus esineda kaebtusega administratiiwkohtus koguduse asjus, wõi on niisugune õigus ainult koguduse eestseisusel.

Nüüd on tähendatud küsimuse otsustamine wõetud riigikohtu üldkogu 25. mail peetawa istungi päewakorda.

Wiljandi Uueweski järwest käsigranaate leitud.

Läinud laupäewal leidsid suplejad poisikesed „Sak." teatel Uueweski järwe ojast ülewaltpoolt tammi käsigranaadi. Granaat oli wenetüübiline ja lõhkemiskorras, aga ainult wees ära niiskunud ja sellepärast rikki läinud. Leidusest teatati linna politseile, kelle korraldusel Uueweski ojas põhjalikum läbiotsimine ette wõeti. Politsei korraldusel awati tammi wesiwärawad ning lasti kõik tammi taga olew wesi alla. Otsimisel leiti weest paljanenud kalda äärest muda seest, kust käsigranaat leiti, weel teine samasugune granaat. Rohkem neid hoolja otsimise peale waatamata leida ei õnnud.

Leitud granaadid ei ole wees kaua aega seisnud, igatahes mitte üle poole aasta, seda tunnistab nende wõrdlemisi wähene roostetus. Peab arwama, et need kuidagi 1. detsembri sündmustega ühenduses olid.

Briti wälisministeeriumi esitaja Tallinnas.

Kohalikus Briti konsulaadis olk eine Briti wälisministeerimi kõrgema ametniku hr. R. P. A. Liiteari auks Hr. R. P. A. Liitear wiibib weel mõned päewad Tallinnas, et siinsete oludega tutwuneda. Briti wälisministeeriumis on ta töötanud kui parem asjatundja Balti küsimustes ja kuuldawasti arwatakse temast Gregory järeltulejaks põhja departemangu direktori kohale, kelle alla kuulub kogu põhja Ida-Euroopa.

Skandinaawia-Balti messe.

Rootsi saatkond on meie wälisministri K. R. Pusta nimele järgmise kirja saatnud:

Härra minister,

Rootsi a.-s. „Skandinawisk-Baltiska Mässan" kawatseb Stockholmis iga-aastaseid messe korraldada, millest Rootsi, Norra, Daani, Soome, Wene Eesti, Läti, Leedu ja Poola wäljapanijad on kutsutud osa wõtma. Esimene sarnane mess peetakse Stockholmis tulewa juunikuu 14. kuni 21. Messi juhatus loodab Skandinaawia ja Balti riikide wahelisi äriühendusi hõlbustada. Minu walitsuse ülesandel on mul au Teie eksellentsile teatada, et minu walitsus hea meelega näeks Eesti osawõttu ülalnimetatud messist, ja et ta tänulik oleks, kui Eesti wabariigi walitsus huwitatud ajutusi messist osawõtmise wõimalusest informeeriks. Igasugused teated osawõtu kohta peab aadresseeritama: Skandinawisk-Baltiska Mässan, Stockholm, Kungsbroplan, 1. Juure lisades, et kuninglik konsulaat, Tallinnas, õigustatud on maksuta wiisasid andma isikutele, kes messile sõidawad ja kel selle tõenduseks raudtee- ehk Stockholmi minewa laewa pileti ja messi pääsetäht ette näidata on, — palun Teie eksellentsi minu kõige kõrgema lugupidamise awaldust wastu wõtta.

Rändamishimuline rahwasaadik.

J. Luur tahab Ameerikasse sõita riigi toetusel.

Nagu kuuleme, on mõne aja eest rahwasaadik L u u r (kristl.) omapärase soowiawaldusega pöördunud wabariigi walitsuse erikomisjoni poole, kes Riigiwanema käsutada olewate summade wäljaandmist otsustab. J. Luur on nimelt palunud, et temale nende summade arwel wõimaldataks teha reisi Ameerikasse, et tutwuneda sealsete oludega.

Warem on sama rahwasaadik palunud, et walitsus soodustaks temale sõiduluba saamist Bakusse. Siis sai ta wastuseks, et sellekohaste lubade andmine ei olene meie walitsusest.

Asunikud tahatwad inwentaarilaenude pikendamist.

Märgukiri põllutööministrile.

Asunikkude-riigirentnikkude liidu juhatus on wastawa märgukirjaga põllutööministeeriumi poole pööranud, milles wajadust toonitakse 15. maiks tasumisele kuuluwate laenude pikendamiseks. Põhjuseks tuuakse ette, et läinud aasta taliwilja ikalduse tõttu on majapidamistel jõõgiwilja ostmise pärast erilisi wäljaminekuid olnud. Pealegi on mõju awaldanud ka läinud aasta lumeta talw, mis ei wõimaldanud ainete turule toimetamisega, niisama ka wedudega sissetulekuid leida. Ühtlasi on asunikkude liit arwamisel, et inwentaari laenusid üksikutel ja ainult põhjendatud juhtumistel wõiks pikendada.

Tagasimaksetud kalameeste laenud uuesti samaks otstarbeks.

Nagu kuuleme, esines põllutööministeerium wabariigi walitsusele ettepanekuga, kalameeste kaudu tagasi tulnud laenusummasid uuesti samaks otstarbeks wälja anda laenu tarwitajatele kalameeste ühingutele. Wabariigi walitsuse poolt 16. mail 1923 a. wastuwõetud määruse alusel kalameestele laenuks antud ja laenusaajate poolt seni tagasi maksetud summad, mis seni riigi sissetulekute arwele weel üle kandmata ja ühtlasi ka need summad, mis 1925 a. kestel tagasi maksetakse — kuuluks põllutööministeeriumi ettepaneku järele uuesti wäljaandimisele.

Maaparanduse tööd edenewad kiirelt.

Põllutööministeerium nõuab krediitide awamist.

Maaparanduse laenudeks on põllutööministeeriumil minewa aasta ülejäägina ette nähtud 25 miljoni — ja 1925 a. eelarwes 42 ja pool miljoni marka. Sellest on põllutööministeerium tänawu aasta 10 miljoni laenudena wälja annud. Et maaparanduse tööde läbiwiimiseks praegu aeg kõige soodsam, siis, nagu kuuleme, on ka määratud laenude wäljaandmine elaw. Kuna laenude wäljaandmine normaalselt edenema peab, siis on põllutööministeerium palunud awada selleks otstarbeks kohe 5 miljoni marka.

Weel 4 tundi,
nimelt reedel 22. mail kl. 9—11 ja pühap. 24. mail kl. 9—11, mil wõimalik on o-ü. Draamateatri rahalise loteriil tähti omandada Tallinna Pea- ja Sadama postkontorist. Kutake!

Riigikogu esimehe ümber

Rühmade esitajate nõupidamine.

Enne Riigikogu kokkuastumist ei ole põhjust lahkuda.

See küsimus, kas Riigikogu esimees J. Tõnisson oma kohale jäämа peab või mitte, on juba kohe Riigikogu kokkuastumise algul tuleval nädalal, kolmapäeval, 27. mail, vanematekoguts J. Uibopuu tuttava kirja puhul kaalumisel. Viimastel päevadel on ajakirjanduses sellest aga lähemalt juttu olnud, kus valgustatud on senist olukorda Riigikogu ja Asutava Kogu esimeestega, samuti ka järeldusi, mis senistest kogemustest ja kommetest tõenäola tuleb.

Kõige selle peale reageerimiseks oli Riigikogu esimees J. Tönisson eile lõunaks kella üheks rühmade esitajad Toompeale kokku kutsunud. Kutsel olid ilmunud: H. Bauer, A. Tupits, A. Anderkopp, O. Liigand, J. Wain, J. Piiskar ja Schilling, kuna teised rühmitused Riigikogu tööde vahe tõttu puudusid.

J. Tönisson seletas, et temal juba mõnda aega tagasi kõnelemisi olnud üksikute rühmade esitajatega selle üle, kas ta kohe oma lahkumiseküsimuse üles peaks tõstma. Nimelt on tal juttu olnud sotsialistidega, demokraatliku liiduga ja ühinemiskõnedega, kes teatavaks teinud, et nende rühmad J. Tönissoni lahkumise küsimust kaalunud ei ole, ega seda-sellepärast ka nõuda ei saa.

Nüüd, kus esimehe küsimus aga uuesti päevakorrale kerkinud, eriti ajakirjanduses, ja kus Riigikogu esimehel Soome kõrgeid külalisi Riigikogu nimel tuleb vastu võtta, on tal tarvis teada, kas ta oma lahkumisepalwet kohe esitama ei pea, kuna Riigikogu vanem abiesimees A. Jürman juba täna Tallinna tagasi jõuab külaskäigult Poolast ja seega esimehe aset võib täita.

A. Tupits tähendas sellepeale, et küsimus tuleval nädalal vanematekogus kaalumisele tuleb, praegu rühmad koos ei ole ja sellepärast ka warajane oleks praegu seda asja lähemalt üles tõsta.

A. Anderkopp kõneleb, et tööerakonna rühm oma seisukoha juba neli nädalat tagasi Riigikogus oma erakorralises teadaandes kuulutanud ei ole

Kindralid riigipeadeks.

Hindenburgi lugu warem kordunud Prantsusmaal, Shweitsis, Hispaanias ja mujal.

Kindral wabariigi peana — see on küsimus, mis kindralseldmarschal Hindenburgi Saksa presidendiks saamisega uuesti elawalt päewakorrale on kerkinud. Sel puhul kirjutab üks Saksa ajakirjanik:

Kindral wabariigi peana pole haruldaseks nähtuseks olnud wanast ajast meie päewini. Julius Cäsarist — Napoleonini. Tuletame siin kõigepealt meele Mac Mahoni.

Prantsuse wabariigi esimeseks presidendiks oli rauk Adolphe Thiers, kes Saksamaaga rahu sõlmimisel paremail tingimusil kui need, mida eelseisvalt oli üles seadnud Bismarck. Adolphe Thiers'i järeltulijaks oli kõigist tuledest läbi käinud ja juba Ludwig Philippe'i päewil Prantsuse poliitika kindlaksmääraja, marschal Maurice de Mac Mahon. Sellele mehele oli Napoleon 3. 1859. aasta Italia sõjakäigus annetanud Magenta hertsogi nimme, hoolimata sellest, et kurjad keeled kõnelewad, nagu poleks Mac Mahon kaugeltki strateegiline geenius ja nagu poleks tema otsustanud Magenta lahingu käigu, waid pigemini sellele kahju toonud. Lisaks sellele polnud Mac Mahon, kes siidames kuningriiklane, ka põrmugi riigimees.

Oma waliku eest wõlgnes Mac Mahon tänu kuningriiklastele, kes burboone krahw de Chambordi näol „Prantsuse ja Nawarra“ troonile tagasi tahtsid upitada. Ja otse fanaatiliseks kuningriiklannaks oli Mac Mahoni de la Croix hertsogite suguwõsast wõrsunud abikaasa, puhtwereline aristokraatlanna.

Mac Mahonis nähti ainult „kohahoidjat“ kuningas Heinrich 5. Weel sünimaani kõnelduse aneldoote sellest, kui lapsikult abituks osutus Prantsuse presidendi osas muidu laitmatu Mac Mahon. Kusagil Prantsusmaa osas oli weeuputus sünnitanud suuri kahjusid. Presidendile koputati siidame pihta raskelt kannatada saanud piirkonda üles otsida ja ohwritele kaastundmust awaldada. Kohale jõudes ja õnnetuse ohwritest ümber piratuna waikis Mac Mahon kaua, silmad lõisenud määratule weepinnale, ja ütles wiimati: „Kui palju wett! Kui palju wett!“ Kord wägede ülewaatusel juhiti ta tähelepanu asjaolule, et ühes rügemendis teeniwat ka neeger. Mac Mahon laskis neegri wälja kutsuda ja sõnas siis Aafrika piginusta poega silmitsedes: „Kas teie olete see neeger?“

Kui Adolphe Thiers 1849. aastal, kuningriigi langemise järele, kandideeris presidendi kohale, olid tema wastukandidaatideks kindral Changarneer ja prints Louis Bonaparte, hilisem Napoleon 3. Kui Thiers printsilt päris, kuidas ta end riietuma hakkaks waliku tema peale langemise korral, wastas Louis Bonaparte: „Rahwusliku kaardiwäe kindralina.“ Selle intrluse üle tundis Thiers, kaunis wäärse kasuga ja kähnukas mehikene, prillid papagoimnal, tõsist pahameelt.

Ei puudunud palju, et Prantsusmaa mõned aastad peale Mac Mahoni uuesti riigipeaks oleks saanud kindrali, kes aga kaugeltki nii rohulise meelsusega ja nii auahnuseta polnud, nagu Mac Mahon. Mele wanemad inimesed mäletawad weel, milline ärewus walitses Euroopas, kui Prantsuse rahwuslased suure energiaga ja suurte wõidulootustega astusid sõjaminister kindral Boulanger presidendi kandidatuuri poolt wälja. Siis oldi kindel, et Boulanger walik Prantsuse wabariigi presidendiks endaga paratamatult toob kaasa sõja. Olles hiilgawa wälimusega, mõistis Boulanger igalpool esiplaanile nihkuda ja kuhu ta ainult ilmus oma mänglewal ratsahobusel, seal juubeldasid rahwahulgad. Rahwalaulik Paulus omasoodu aitas palju kaasa Boulanger populäärsusele ja kindrali ilmumisel hüüskasid igalpool tänawapoisid kooris: „See on Boulanger, see on Boulanger, keda me wajame.“ Kui Boulanger kord tagasi ratsutas suurelt aastaparaadilt, haaras maru-rahwuslik parlamendi saadik Paul Deroulede ta hobuse ohjadest kinni ja hüüdis: „Elyseesse, kindral!“ Elysee loss on, nagu teada, Prantsuse presidendi asukohaks.

Boulanger aga polnud kaugeltki tegude meheks. Tema määramine komandeeriwa kindralina Clarment-Verranoli hukutas ta peale weeretatud lootused täieliselt. Ja Boulanger'ist ei saanudki presidenti. Oma armsama, ühe aadlidaami, haual wõttis ta omal Brüsselis elu.

Hispaanias wõttis kõlwatu kuninganna Isabell 2. minemakihutamise järele mõneks ajaks riigiwalitsemise ohjad oma kätte marshal Primo. Ja kas praeguseks Hispaania riigipeaks on kuningas Alfons 12., ehk jälle kindral Primo de Rivera, selle üle annab palju waielda.

Mis puutub Schweitsi, siis nimetab see wabariik sõjawäelase kindraliks ainult mobilisatsiooni korral. Rahu ajal hiiutakse Schweitsi korpuse juhte oberstiteks, sanuti kui kõiki teisi kõrgemaid ohwitsere, kelle sõjawäeline aste teistes maades täieliselt wastab kindrali aukraadile. Ka Schweitsis on siidu presidendiks olnud oberst, järelikult kindral, Hamner. Paraadi wõttis president oberst Hammer wastu ümbritsetuna diplomaatilisest korpusest, liidu presidendi palee rõdult mitte sõjawäemundris, waid erariides, tsilinder käes.

Nii siis on kõik see, mis niiüd Saksamaal sünnib, juba warem kord olnud.

„Waba Maa“

„Waba Maa“ on kõige loetawam ja kõige undisterlikam päewaleht Eestis.

„Waba Maa“ maksab postiga 300 m. weerandaastas. Maksuta kaasanneteks: piltidega nädalleht „Esmaspäew“, põllumajandusline ajakiri „Maamees“ ja ärarebitam wärwitrükis seinakalender. Tellimiß wõetakse wastu kõigis wabariigi postiasutustes

Raske kaewandusõnnetus Saksamaal.

1000 kilograammi dünamiiti plahwatanud. Seniini surnuid 46.

Essseni läheduses olewas Dorstfeldi söekaewanduses juhtus neil päewil raske õnnetus, mille üksikasjust jutustawad Saksa lehed:

Dorstfeldi söekaewandustes plahwatas neil päewil 1000 kilogrammi suurune dünamiidi hulk. Plahwatuse tugewusest tunnistab kõigepealt asjaolu, et hoolimata dünamiidi plahwatamisest 635 meetri sügawuses maa all, kõik maa peal plahwatuse piirkonnas olewad hooned täiesti häwitatud said.

Õnnetuse silmapilgul wiibisid kaewandustes 238 töölist. Neist on seni 46 maa alt surnult wälja toodud.

Päästesõlade töö on seotud äärmiste raskustega. Mürgised gaasid imbuwad senini rohkelt plahwatuse piirkonnast wälja. Maa alt wälja toimetatud surnud tööliste seas leidub ainult ühe juures põlemise haapu. Kõik teised on nähtawasti surnud mürgituse tagajärjel.

Kaewanduse ümbrusesse on kogunud kümnetesse tuhandetesse ulatew rahwahulk, kelle seas rohkelt kaewanduses wiibinute omaksed.

Dorstfeldi kaewandust peeti tehnilise sisseseade poolest üheks paremaks kogu Essseni piirkonnas.

Wiikomandod Dorstfeldi ohwrite maa alt wabastamiseks on wälja kutsutud kõigist Saksamaa osadest. Mehed töötawad waheldamata päästmise kallal. Eriliste torude waral pumbatakse kaewandustesse kogu aeg hapnikku.

Sotsiaaldemokraatide ja kommunistide rühmad esitasid Saksa riigipäewal walitsusele arupärimise järjekorralise kaewandusõnnetuse põhjuse kohta. Ühtlasi nõuawad need mõlemad erakonnad uurimiskomisjoni ellukutsumist, kelle ülesandeks oleks ka abinõude leidmine kaewandustööliste elukulse hädaohtlikkuse wähendamiseks.

Ka on Amsterdami ametiühisuslise internatsionaali täidesaatew komitee selle kaewanduse katastroofi puhul kokku astunud erakorraliseks istungiks.

Kaaswõistlejanna tünni uputanud.

Metsik tegu Wastse-Kuuste wallas.

18. sp. oli Tartu-Wõru rahukogus üks omapärane lohtu asi arutusel. Kohtusaal inimesi tungil täis — enamuses maa naisterahwas. Paistab silma mõni üksik linna preilike. Et naised enamuses, siis on arwata mõne kõmulise asja arutamist. Kõik on ootamisest põnewil. Kohtusaali astub mõõgamehe saatel umbes kesteaiine maa naisterahwas, Olga Saar. Süüpinki ajetudes pöörab näo publikumi poolt õrwale. Algab asja arutamine ja süüdistusakti ettelugemise järele selgub, miks kõik nii põnewil. Süüdistusakt on järgmine:

Käesolewa aasta 5. jaanuaril leiti Wastse-Kuuste wallas, „Mäe-Kolli“ talu läheduses ajuwas weeloigus jama talu teenija Ida Klaos. Sündmuse paika ilmunud ametniku poolt pandi kohalik ülewaatus toime, samuti waadati ka Ida Klaos'i surnukeha üle.

Ülewaatusel saadud andmed olid järgmised: Ida Klaos'e surnukeha lamas 250 sammu „Mäe-Kolli“ talust eemal heinamaal, ühe jääga kaetud weeloigus, mis iseenesest linni kaswanud lina ligu kujutas. Weeloigu keskkohta oli auk tehtud. Augu sees, jää all, leidus ainult 7 tolli wett. Surnukeha lamas kummuli jää peal, peaga augu kohal. Seljas olewad pooltasukas, kleit ja alumised riided olid märjad ja heganatega koos. Wäliseid wäglwalla tundemärke ei olnud. Ülewaatusel saawutatud andmed: liiga õhuke lombi wesi, riiete seisukord ja muud asjaolud näitasid, et siin uputamisega tegemist ja wiisid arwamisele, et Ida Klaos pidi teise isiku poolt mujal ära uputatud olema.

Kahtlus selles kuriteos langes Klaose kaasteenija Olga Saare peale, kes Klaos'iga wäga halwas wahekorras olnud. Põhjuseks on olnud asjaolu, et Saar, teenides pikemat aega „Mäe-Kolli“ talus, Klaose talusse ajumise ajast on taluperemehe Aksel Tätte poolehoiu wähenemist enese wastu märganud. Sel alusel olnud talutüdrukute wahel alalised tülid, sest mõlemad tahtnud peremehe meele järele olla. Mitmel korral ähwardanud Saar Klaost ära tappa: „Sina saad kabelis olema, mina Siberis.“ Eelmisel suwel on Saar Klaose söögi sisse tahtnud tihwti panna, kuid seda takistanud sulane. Kord teinud Saar sulasele ettepanetu Klaost, poolsurnuks pekse, ja paksunud sulasele selle eest 1000 marka. Mitmel korral awaldanud Klaos kartust loomalauta minna, sest Saar wõiwat teda ära tappa.

5. jaanuari hommikul sõitnud taluperemees Aksel Tätte linna, kuna koju jäid teenijad tüdrukud ja isa. Kui Klaost näha polnud, pärinud isa selle järele, kuid Saar wastanud, et K. läks koju.

„Mäe-Kolli“ talu ümbrus sai üle waadatud, kuid seal mingit weeloitu ei olnud, kus K. wõis ära uputatud saada, peale loomade joogiwee tünni, mis laudas ja alati wett täis. Kõigest sellest järgnes, et Saar Klaose tünni ära uputas ja siis surnukeha heinamaale tassis, et kahtlust oma pealt ära laotada. Tartu ülikooli kohtulik-arstiteaduse instituudis sai kindlaks tehtud, et Klaos lämbumise tagajärjel uppumise teel surnud.

Kohtu-uurija poolt kirjeldatud kuriteo eest wastutusele wõetud Olga Saar ennast süüdi ei tunnistanud ja jeletas, et tema Klaose surmast midagi ei tea.

Protsess kestis üle poole päewa. Tunnistajate ülekuulamine kestis kuni p. l., keda arwu poolest 15. Midagi uut nad juure ei toonud.

Omas wiimases sõnas palub kaebealuse ennast õigeks mõista.

Kella pool 8 ajal õhtul kuulutab kohus otsuse, mille järele Olga-Pauline Saar süüdi leiti olewat tapmises, ärritatud meeleolus, ja karistati sunnitööle saatmisega 8 aastaks, ära wõttes kõiki kodaniku õigusi. —gi.

Ees' elada,
i kuisu sa.
A.-S „EKA“
ittekohustawalt.

Törwand.

e poole pöörduma (kirja
e teel) palwega, mulle
mukohtu otsuse awaldami-

es teatas, et tema aukoh-
ks loeb. Mingisugust
a ei wõi ja wälja annud

major J. Törwand lu-
tsust edasi anda, seda re-
pigel wiisil, kuna
küsimuse kohta, kas mi-
laimu edasi kannud
nud ega wõinudki wõtta,
kindrali meelespidamise
ehk lubawad õigel wiisil
sust. Sest kuna aukohtu
puudutas ja konditsionell
us mööduandew.
aks Teie wäljen-
e ja ütelustesse
— siis selle üle mina
niisuguse ülesastu-
guse edaspidise reageeri-
tohaseks.
il 1925.
er H. B. Rahamägi.

-a. tegewuse tamine.

äis 15 aastat, mil meie
lli harrastawad. Seda
stal kuidagi mälestada.
fuguste põhjuste korda.
iidu juhatus on seda ü-
ja soowitawaks pidanud
da.
da teha, jäeti otsustada
u kuuluwad: A. Lugen-
Hargel ja H. Wisman.

ah“ Tartus.

Tartu akad. spordiklubi
usmeeskondade waheline
peeti 18. sk. Tartus,
uga 2:0 (1:0). Tart-
s, kuid wõidu saawutasid
ma sobiwama kokkumän-

üis off-side taktika täiesti

astest oma hea mänguga
ja wärawawaht.
el peale pooletuhande.

— Narwa.

nnadewahelist jalgpalli-
nud ära pidada Tallin-

linnas räägi-
kse.

m Soome presidendi külas-
ne sarnane sündmus Eesti
hekorras. Et sellest täiesti
Eesti kohta, peab ligemalt
oome kokkupuutumisi. Selle
tmekülgseid ja huwitawaid
„sild“, milles kirjeldatakse
e ühtlust aastatuhandete
i käiwat omariikluse mõtte
waste juures. Raamat on
ustes ja ajalehe kioskides.

s on praegu

Tallinna sõit, waid ka hil-
riidekauplus, mis
l. Lühikese aja jooksul on
u wõitnud, iseäranis õrne-
ge nõol, näed sealt tunni
ma, kel pila otsimise järele
plast, kus moodsad riided
e siidikleitide ning ele-
mantlite jaoks. Suurem
nnas, kes oma kauba saab
Sellepärast on ka hinnad
amad. Kes head riiet ta-
ati Prantsuse riidekaupla-

Poeg isa kaitseks wäljas.

Vincenzo Nitti Francesco Nittist.

Tuntud Italia riigimehe Francesco Nitti poja Vincenzo Nitti sulest on ilmunud raamat „Francesco Nitti“, kus Italia suurima poliitiku poeg endale sihiks seab oma isa poliitilisi toiminguid igapidi kaitsta ja õigustada.

Head wiljasaagi lootused Lätis.

Enneknulmata suurt ristikheina ja puuwilja saaki oodata. Ka tali- ja suiwilja lootused head.

Läti rahaminister seletas neil päewil Läti lehtede esitajaile eelolewa suwe ja sügise wiljasaagi lootuste kohta:

Taliwiljast oodatakse käesolewal aastal suurt lõikust, hoolimata sellest, et talwe puudumine mõnelpool õige suuri kartusi lõikuse suhtes esile kutsus.

Mis suwiwiljasse puutub, siis on tema külwamine peaaegu igalpool lõpule jõudmas. Kuna külwi ajal kestwaid kuiwi ilmi polnud, pole põhjust ka suwiwiljade eest karta.

On ette näha suurepärast ristikheina ja muud loomatoidu saaki. Talupojad pole ära tarwitanud kõiki maakondade ülemate kasutada olewaid seemne tagawarasid. Mõnel pool polnud üldse nõudmist seemne järele, millest järeldama peab, et talupoegade seisukord seks kewadeks täiesti rahuldaw oli ja et nad rahuldustundega wõiwad waadata tulewikku. Puuwilja saaki on käesolewal aastal oodata otse ennenägemata rohkuses. Kuigi oletada, et pooled wiljapuu õitest maha warisewad, wõime ikkagi arwestada erakordselt suure puuwilja saagiga.

Läti-Saksa kaubawahetus.

Läti kindralkonsuli andmete järele Berliinis on Lätisse weetud 1924. a. Saksa kaupasid umbes 100 miljoni lati eest, Läti saapu Saksamaale weetud 27 milj. lati eest. Inglismaalt sisse toodud 41 milj. lati eest, sinna saadetud — 71 milj. eest. Nii on Läti-Saksa kaubawahetus suurem kui Läti-Inglise. Majanduslik informatsioon Läti-Saksa wahel on olnud õige elaw. Saksamaa sai iga nädal teateid Läti majandusliku seisu üle. Saksa lehtedes on sageli ilmunud artiklid Läti tööstuse ja põllunduse üle. Läti-Saksa kaubawahekord muutub pärast kaubalepingu sõlmimist, millest senini suurt puudust tuntu, muidugi weel elawamaks.

Uus konkurentsioon Lätiga.

Umbes 25. mail algawad Tallinnas läbirääkimised Lätiga puuparwetamise asjus Eesti-Läti piiri äärsetel jõgedel.

Ei ole wõimalik nõukogude Wenega töötada.

Wõimatu töötingimbste tõttu on Saksa firmad Junkers ja Krupp tulewad nõukogude Wenest ära. Junkers'i lennukite wabrik on juba lahti lasknud ligi 1200 töölist ja 240 ametnikku. Ka Krupp wähendab oma tööliste arwu. Nimetatud firmad olid esimesed, kes said nõukogude walitsuselt kontsessiooni tegewuseks, sellegipärast on nimetatud firmad, waatamata soodustuste ja eesõiguste peale, otsusele tulnud, et nõukogude Wenes wõimata on loowat tööd teha.

Uut hümni otsimas.

Inglise tööerakonna ametlik häälekandja „Daily Herald“ on wälja kuulutanud wõistluse uue tööliste hümni peale, mis hakkaks täitma „Punase lipu“ ja „Internatsionaali“ aset.

Parema uue hümni eest on määratud 50 naelsterlingi suurune preemia.

Mussolini naiste walimisõiguse poolt kõnelemas.

Nagu teada, otsustas Italia rahwaesitus juure ooälteenamusega naistele anda walimisõigust kogukonna walimistel. Enne hääletamist oli Mussolini Italia lehtede põhjal naiste walimisõiguse kasuks pidanud järgmise kõne:

„Elame kurwal ajajärgul, kapitalismi ajajärgul. Naine on omale kätte wõitnud kindla koha maailmas ja saab seda kohta kinni pidama. Arge toituge pettekujudest; teie ei aja naist kunagi tagasi olukorda, milles ta wiibinud oli kahe aastatuhande kestes. Naine on sõjapäewil juurt ära teinud. Ja otse imestuswäärseid lugusid teate kangelaslikkudest naistest. Kuid sõda on neile ka midagi hoopis muud õpetanud. Tulewiku sõjas hakkab naine etendama hoopis tähtsamat osa.

Ega muidu mobilisatsiooni kawa sõja puhkemise korraks ette ei näe ka naiste mobiliseerimist. Siis wõtawad kõik kodanikud, olgu nad mehed wõi naised, osa rahwa majanduslikust ja kõlbelisest kaitsest ja alistuwad ühetaoliselt karmile distsipliinile.“

Isiklikud mälestused pastor Hahn'ist.

Tema Eestisse sissesõidu loa palumise puhul.

See oli jaanuaris 1919. a. Hannoveris, kus nende ridade kirjutaja seal sõjawangina teenides kuulda sai, et „Herr Oberpastor Hahn von Estland“ (ülempastor härra Hahn Eestist) olla Hannoveri tulnud. Olin kuulnud Saksa lehtede järele selle „wainustatud“ delegatsiooni esimehe esinemistest keiser Wilhelmile j. m. Seda rohkem oli huwi seda isandat isiklikult näha: Hannoveris, Kirchröderstrasse 44, Tehwanuse asutuses „Bridderhaus'is“ kohtasin teda. Ühteist kodumaa asjust nõudes, oli ta äärmiselt tagasihoidlik, tähendades, et eestlastel olla kawatsus inglastele Eestimaad 10 aastaks rendile anda. Pastor, kuulda saades, et ma sõjawang, ei teinud suurt juttu, sobis oma tiitre ja poja wahel saksakeelne harilik jutt. Nähtawasti põlgas wõi häbenes ta minuga Eesti keeles kõneleda, nii jahe ja tuim, umbusklik, muud kui küsis, kas mina jumalaarmu olla saanud ja kas ma ka paluwat. Mulle tuli see küsimine nii wõõras, sest parem oleks ta küsimud, kas sina sõjawangis ka korralikku ülespidamist jne. saad. Kuid pastor näis rohkem „taiwaliste asjadega“ tegemist tegewat ja kutsus sama asutuse koolimaja ruumidesse „Andacht'ile“ — palwele. Kui suur oli mu imestus, kui Hahn'i seal koguni teisena nägin, mees, kes minu wastu sõnaaher olnud, astus nüüd siin laduna kõnemehena üles. Siin ei olnud „Andacht'i“ — palwega — midagi ühist. See oli awalik agitatsioon-kihutus Hahn'i poolt: „der alte deutsche Gott lebt noch!“ (wana Saksa jumal elab weel). Sakslased wõida weel Eestis ja mujal wõita, kui aga koondnwad üheks suureks wäeks — „Landeswehriks.“ Temagi olla sealt „vertrieben von seine Landsleute“ (oma maa rahwa poolt ära aetud), nüüd olla ta südamest rõõnus, et ta jällegi oma wana „Mutterland'is“ (mitte Vaterland) wõida oma kurwastatud wendade kasuks uut Saksamaa ülesehitamise tööd teha...

Hannoveris olid kohad, kus wabatahtlikke sõdureid kutsuti kaitsewäkke — „landeswehri“ astuma, neude eesotsas seisis pastor Hahn.

Poliitikat ajas Hahn kirikutes. Hannoveri Lindeni kirik oli puupüsti rahwast täis. Jumalasõna jutluse algtekstiks on Hahn'il kantslisse asumisel: „Tulge alla ja aidake meid. Prantslased aitawad oma suguwendi Elsass-Lothringis, inglased oma suguwendi jne., kuid meie, sakslased, oleme oma Balti suguwennad koguni unustanud. Tulge alla ja aidake meid, pääsike meid werejanuste eestlaste ja lätlaste küünist!..“

Wabariigi walitsus on hästi teinud, et ta sellele sakslaste „allakutsujale“ on keelanud siia „hädaorgu“ tulemast. —e—

Emadepäew Rakweres.

Kohalik naisselts „Koidula“ korraldas pühapäewal, 17. mail käsitööliste seltsi saalis piduliku emadepäewa, kus kõneles õp. A. Liiw „ema tähtsusest Eesti kultuur elus“ ja laulis seltsi laulukoor, lugesid 3. algkooli õpilased laulu emadele ja kanti ette näidend „Ema wõim“.

Wõitlus töö- ja korterikriisiga.

Pagulaste ümberpaigutamine kaalumisel.

Mitmed emigrandid riigikõrra õõnestajad.

Wabadussõja lõpul alati Põhja-Lääne armee likvideerimist. Suurem osa armees teenijaid isikuid walgusid Tallinna, riigi keskpunkti ja haarasid tulutoowamad teenistuskohad eneste kätte. Eesti kodanikud olid, aga sel ajal weel lipu all, — neid ei wabastatud kohe peale rahulepingu allakirjutamist. Mõni aeg hiljem tehti demobilisatsiooniga algust. Wabanesid paljud Eesti kodanikud, kuid kaunike kogu neist ei leidnud kohe tööd, sest Põhja-Lääne armeelased olid kohad eneste alla kinni pannud.

Osa armeelasi, kellel mingisugustel põhjustel Tallinnas korda ei läinud teenistuskohta saada, walgusid laiali teistesse linnadesse ja maale, ja see sündis jällegi sel ajal, mil Eesti kodanikud weel sõjawäeteenistuses seisid.

Palju just täpselt Põhja-Lääne armeelaste all kohti kinni, selle kohta puuduwad andmed, kuid kahtlemata pole nende arw mitte wäiksem, kui meil praegu tööta töölisi.

Wenelased sattudes kuhugile tööle lihttöölisena, püüdsid eneste kätte hiljem kümnikute ja tööjuhatajate kohad, ning siis eß pääsenud eestlased üldse selle töö juure, kus wenelane eesotsas seisis. Igaüks kogus enese ümber „oma mehi" ja eestlased tõugati eemale. See nähtus pole seni weel lõppenud, waid õitseb endiselt lopsakalt edasi. Mõneks sarnaseks wenelaste kogumispunktiks on mõned tööstuse ettewõtted, kus eestlased wähemuses.

Tööandjad püüawad sarnast ebaõiget nähtust seletada eriteadl. puudumisega ja suure tarwidusega nende järele. Eriteadlasi-wenelasi ja teistest rahwustest isikuid on nendes ettewõtetes aga õige wähe, — suuremalt jaolt on muulased lihttöölised.

Wäljamaalaste-tööjõudude sissetoomine kestab ka praegu täie hooga edasi. Selleks leitakse mitmesugused põhjused. Sarnane teguwiis tekitab aga tööpuudust ja siwendab korterikriisi. Wiimane nähtus tuleb just „eriteadlaste" ja „meistrite" arwele märkida.

1919. a., Wabadussõja ajal, kus inimesed wäeliinile läksid, wabanesid Tallinnas paljud elukorterid. Wenemaalt sissewalgunud pagulased täitsid need pea. Paljudel endistel Wene kõrgematel ametnikkudel on praegugi weel head korterid soodsate tingimustel käes ja elawad wabalt. Wõiks weel rahul olla, kui nad ise oma perekondadega lahedates korterites elaksid, kuid ei, — nad üüriwad oma korteritest üksikuid tube kõrge hinna eest alliürnikkudele. Sarnase „kombinatsiooniga" ei tee pagulased üldse mitte tööd, waid elawad alliürnikkude kulul.

Need asjaolud on, nagu kuuleme, wastawaid wõime fundinud mõtlema hakkama, kuidas nendest pahedest üle saada. Seks peetakse ühelt poolt soowitawaks wäljamaalaste Eestisse, eriti Tallinna asumist piirata. Tuleks lõpp teha lühikeseajaliste sissesõidulubade andmisele, mis harilikult wõõrustäigu ettekäändel saawutatakse. Kes kord siia pääsenud, ei mõtlegi tagasi sõita, waid katsub elamisluba pikendada „nii kauaks, kui tema kodumaal asjad paranewad".

Teiseks peetakse tarwilikuks poliitilisi emigrante, kel siin kindel teenistuskoht ehk warandus puudub Tallinnast mujale elama asetada. Lisaks kõigele muule on Tallinnas palju kodakondsuseta isikuid, kelle seas launis awaralt walitseb joomine, kelmus, wargus uimastawate wahenditega, mürgiainete kauplemine, nagu: kokaiin, morfium jne. See on sagedane nähtus.

Wäljamaalaste arw on Tallinnas tõesti rohke. Läinud aasta andmetel oli neid 6332. Linna politsei jaoskondades elasid neid: 1-ses — 1561, 2-ses — 1429, 3-s — 1006, 4-s — 813, 5-s — 526 ja 6-s — 997. Sellest üldarwust langeb üle poole, nimelt 3859 isiku wenelaste peale.

Nõmmel tõuseb emigrantide arw umbes 1000 peale.

Halb lugu on see, et emigrantide hulgas mõndagi sarnast elementi leidub, kes sugugi ei häbene selle riigiwastast kihutustööd tegema, kes ulualust annab.

Tartu kaitseliidu suurem pidu.

Sõjaministri kindral Sootsi ettekanne wabadussõjast.

18. mai õhtul oli Tartu kaitsemalewa poolt „Wanemuise" ruumides korraldatud Tartu seltskonnale lugupidamise täheks tema lahke kaasabi ja toetuse eest kinnine peoõhtu. Õhtu awas Tartu kaitsemalewa pealik Saarsen, tänades Tartu seltskonna esitajaid seltskonna poolt kaitsemalewale ülesnäidatud kaasabi eest. Järgmisena kandis sõjaminister Soots ette ülewaate „Eesti wabadussõja strateegiast", millega ta warem Tallinnas esinenud. Ettekannetele järgnesid rida muusikalisi palasid, mille wahel kaitsemalewa ülem kol. Roska piduwõõrastele lühidad terwitussõnad ütles.

Kestwad suurepärased maikuu ilmad Harjumaal.

12. stp. alates walitsewad Harjumaal selged, kuiwad ja päewal soojad ilmad. Et aga tuul nädalapäewad järjekindlalt puhus põhjast ja mõni päew tundus üsna jahedana, siis olid ka hallaööd, arwestades aja warasusega, paratamatud; õnneks aga osutus hall nõrgana — 17., 18. ja 19. mai hommikutel oli härmatust märgata ainult madalmaadel, kõrgemais kohtes aga kattis rohtu rohke kaste ja sellep. ei ole ka mingit märgatawat kahju.

Looduses on märgata suurt edu: ühe roopuga lehistus nets ja juba on tooningad õitsemas.

Salapiiritus Läänemaal.

Nagu kuulda, ulatab juba salapiirituse sissewedu otsaga Matsalu lahte ja sealt Kasari jõge mööda edasi. Ümbruskonna „märjukese" armastajad rõõmustawad ja kiitlewad: „Ei aita midagi, et Lihulasse ja Kasarile wiinamüüki ei lubatud, niiid hakkab seda „ekuwett" Matsalust üles hoowama." ats.

Wald, mis ilma külakümnikuteta läbi saab.

Wõru maakonnas, Wana-Roosa ja ümbruskonna waldades ei ole Eesti walitsuse kestel külakümnikke määratud ja ei kuuta ka nende järele mingisugust wajadust. Külakümnikkude puudumine wallawalitsuse aparaadis mingisugust segadust ei too.

Haruldane pruutpaar.

72-aastane peigmees ja 70-aastane pruut.

Läinud piihapäewal laulatati „Sak." teatel Penuja ap. õigeusu kirikus haruldaselt wana pruutpaar: peigmees on 72- ja pruut 70-aastane. Laulatust pealt waatama oli kogunud kogukas rahwahulk, kellest enamus naised. Pruudil on hallide juuste warjamiseks suur mirdiwannik põhe pandud ja näis seetõttu ka kaunis noorena wälja.

Rukis loomas.

Tänawu 18—21 päewa warem.

Põhja-Eestis wäljendusid rukkil esimesed pead 18. mail. See on mullusest 18 päewa ja 1923. a. koguni kolm nädalat warem.

Rändlinnud kõik kohale jõudnud.

Wiimasena tuleb meile „suwitama" harilikult rääk ja ninuctatud linnu häälitsemist oli kuulda Sellis, Rapla w., 19. mail; seega wõiks märkida, et kõik meie sulgised külalised kohale on jõudnud. Talw.

Salakaubawedajate karistamine.

Peatolliamet otsustas:

Balti jaamas Juhan Baraschkowikt tabatud 2 plekknõu piiritusega salakaubaks tunnistada ja konfiskeerida ning 118.463 mk. tollitrahwi määrata. Pirita piiriwalwe poolt Wladimir Koelilt ja Martin Sumpmannilt tabatud 2 plekknõu piiritusega salakaubaks tunnistada, konfiskeerida ja 153.563 mk. solidaarselt tollitrahwi määrata. Kalarannast 16. jaanuaril k. a. tabatud 2 plekknõu piiritusega salakaubaks tunnistada, konfiskeerida ja salakaubaweos süüdlastele Richard Nottonile, Walentin Tomsonile ja Arnold Nurmlandile solidaarselt 136.013 mk. tollitrahwi määrata. Pirita piiriwalwe poolt Iru silla juures tabatud 6 plekknõu 60 liitri piiritusega salakaubaks tunnistada, konfiskeerida ja salakaubaweos süüdlastele Aleksander Reegenile ja Oskar Kookile solidaarselt 438.750 mk. tollitrahwi määrata. Paljassaarel Johannes Matweilt Tallinna piiriwalwe poolt kinni peetud piiritus on tollinõukogu poolt salakaubaks tunnistatud, konfiskeeritud ja 13.163 mk. tollitrahwi määratud. Pauline Pärnitsakt ja Edwiine Intapõõlilt Loksa piiriwalwurite poolt kinni peetud piiritus salakaubaks tunnistatud, konfiskeerida ja 186.908 mk. solidaarselt tollitrahwi määrata. Martin Jaaksonilt Tallinna piiriwalwe poolt Marienbergi lossi läheduses ära wõetud piiritus salakaubaks tunnistatud ja 78.975 mk. tollitrahwi määrata. Dwigateli wabriku taga Tallinna piiriwalwe poolt salapiiritusega kinni peetud Jaan Kirkmannile ja Gustas Reinwaldtile solidaarselt 150.058 mk. tollitrahwi määrata ning piiritus konfiskeeriba. Jõgala piiriwalwe poolt Pedassaarel liiwa seest wäljakaewatud 20 plekknõu 200 liitri piiritusega konfiskeeriba, kui omanikuta salakaup. Niisama on konfiskeeritud 31. märtsil k. a. Wiimsi metsast leitud 13 plekknõu 130 liitri piiritusega.

Tarwilatalehtlisus

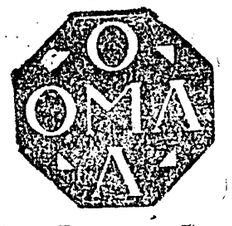

Saapakaupluses
Suur Karja tn. 18
on müügil jalanõud suures walikus kõige moodsamatest kuni kõige lihtsamateni.
Saapad
Gamassid
Kingad
Reformkingad
Tenniskingad
Sandaalid
Sukad
Sokid
ja muud jalanõude alale kuuluwad tarbed.
Hinnad wõistluseta. Töö headus wõistluseta.
Palume meie silte tähele panna.

Kus on see õige suwi?

Rännakult meie suwituskohtades.

Kui hea, et meil nii kitsad riigipiirid — kõrge waewaga saab ühest äärest teise. Kuuled, näiteks, tuttawalt wõi loed lehest, et siin-seal on imeilus suwituskoht — waikne ja rahulik, luulelik ja unistaw, ühendused teiste kohtadega, toiduained koha peal saadawal — kohe, õhtul wõi öösel, istud rongile ja järgmisel hommikul oledki juba päral. Muidugi „imeilus" suwituskoht wõib kergesti ju oma silme ees muutuda harilikuks maanurgakeseks, kus piinawad suwitajat wäljas sääsed ja tubades satikad. Aga pettunud pole ja siiski, süda aina pakatab rõõmu pärast, sest teel on kewadine tuul ja päikene, wainul esimesed lilled, puies õilmed ja õrn lehestik, mäenõlwakul wulisseb kusagil allikas, orus ojake, põllul nõõtab kündja hobust.

Siiski, see on rõõmuks rohkem rändaja meelele kui suwituskoha otsija südamele. See wiimane ripub rohkem igapäewaste asjade — korteri ja toidu — küljes kui on seda kewadine päike, õilmed ja wärske lehestik. Igapäewaste asjadega on aga tänapäew ikka kaunis kabe lugu.

Peaaegu kõigi meie suwituskohtade nõrk külg peitub selles, et nad on korraldatud wana Wene mõõdupuu järele. On arwestatud Piiteri ja Moskwa „suwijakstega — datsnikuga." Aga neid jaksu ei ole enam. Praegune suwijaks tuleb enamiste ikka Tallinnast wõi Tartust ja tema tarwidused on paratamata teised, kui olid seda piiterlase ja moskwalase omad. Selles peitubki suwituskoha omanikkude ja ka suwitaja kurbloolus.

Kogu meie põhjaranna suwituskohtades on paljuist, paljuist suwimajust järele jäänud ainult waremed wõi needki on maha lõhutud ja laiali weetud. Alusmüürid kõnelewad sellest. Waewalt wõid kusagil saada rusuwamat tundmust kui liikudes Toilas, Sillamäel, Meriküllas, Narwa-Jõesuus. Waremed, waremed ja ikka weel waremed ning pole lootust paranemiseks endiseks iluks. Olnd puuduwad. Isegi need majad, mida suwitajale pakutakse, on sagedasti halatsemiswäärilises seisukorras. Aga omanik pakub neid siiski, nagu arwaks ta, et Tallinna ja Tartu suwijakstal pole paremat tarwiski, ta pole oma maksujõuga parema wäärt.

Enamiste on suwimajad ikka liig ruumikad, kui et praeguste suwitajate suurem hulk neid wõiks otstarbekohaselt kasutada wõi nende eest remonteerimise kulude kohaselt maksta. Ikka pakutakse sulle seitsme-kaheksa, kümnekaheteistkümne toaga suwilaid. Wõta wõi jäta, aga wähemaid ei ole, wõi neid on wäga harwa leida. On ainus wõimalus: mitu perekonda ühte maija wõi tükelda kogu maja waheseintega kaheks wõi kolmeks. Ebasoodne on igapidi. Tõsisest suwirahust ja puhkusest ei wõi ei ühel ega teisel korral juttugi olla. Suwila muutub mingisuguseks sissesõidu hoowiks, kus rahu ja puhkus oleneb igast juhuslikust kõrwal-, peal- wõi allelanikust.

Ainuke meie suwituskoht, kus juba waremal ajal on taibatud, et ka harilik surelik-suwitaja wajab rahu ning puhkust, wähemalt omas kodus, ainukene niisugune nurgakene on meil Kuresaare. Au, kellele au tuleb anda! Seal on hulgana leida kahe-, kolme- ja neljatoalisi korterid, mis nii kenasti eraldatud ja oma aiaga ümbritsetud, et wõib omaette puhata ja elada nagu mõnes suuresti eraldisuwilas. Haapsalus on selletaolisi korterid wähe leida, Pärnus wast weel wähem.

Seal seisawad suured kahekordsed millad rannapuiestikus. Omaette ja rahuliku suwikorteri wõiks leida seal ainult siis, kui üürid kogu suwila mõnekümne tuhande eest. Aga kust wõtab suurem hulk selle raha wõi kuigi see leiduks, mis peaks nende ruumidega peale hakkama? Mõttetus mõlemat pidi. Sellepärast otsi üksikuid tube, otsi mõnda poolitatud korteri, kus kõrwaltubades uste taga askeldawad wõhiwõõrad inimesed, otsi kõike muud, mitte aga wäikest aiamajakest, omaette mugawat wäikest suwikorterit. Seda pole Pärnus näha ja küsimisel teab sulle waewalt keegi seda juhatada. Otse selle wastu kuuled pärnulaselt: niisuguseid suwikorterid meil ei ole. Sunelik, kel teised suwitajad ainult peakohal ülal wõi jalge all alumisel korral, tema rahu eest on wõrdlemisi hästi hoolitsetud.

Pärnulane on nähtawasti ikka liig rikas olnud ja on seda wististi ka praegu, kui et ta Kuresaare eeskujul tahaks hariliku surelikuga kui suwitajaga tõsisemalt arwestada. See paistab silma ka suwikorterite hindades, kui neid wõrrelda, näiteks, suwilate hindadega meie põhjarannikuil. Weel kõrgemaks tõusewad hinnad lowulikult, kui Pärnu peaks lähema ühenduse saama Tallinnaga otsema raudteekaudu.

Imelik on ka see, et niisuguse kena wälimusega suwituskoht, nagu on seda Pärnu, mingisugust korraldust pole loonud suwikorterite leidmise hõlbustamiseks: puudub paik, kus wõiks teateid saada pakutawate suwikorterite suuruse, hinna ja asukoha suhtes. Põhjarannikuil on heakorra seltsid sel alal nii mõndagi teinud. Aga siin on suwitajal üks teine häda: suwikorter antakse sulle mööbliga, aga ilma köögi- ja lauanõudeta. Solgiämbrigi peab suwitaja mõnikord kaasa wõtma. Tallinna küljeall ollakse sellega harjunud, sest siin on suwitajal harilikult ikka kõik kohused, korteriomanikul aga aina õigused; kaugemale minnes teeb riistade wedu ometi õige suurt tüli ja nii mõnigi loobub teatud paigas suwitamisest juba ainult sellepärast, et riistade wedamisest pääseda. Narwa-Jõesuu on põhjarannikul ainuke koht, kus suwikorter üüritakse täie sissseadega, ainult maksa, mine ja ela.

Põhjarannikul hakkab suwituskohtade peale mõju awaldama õlikiwitööstus. Nii näiteks, asub Sillamäe lähedusse Türsamäele uus ettewõte, wististi rootslaste oma. Ja juba kuuldakse koha peal rääkiwat, et Sillamäe suwimajade omanikud saawad ehk kajuliku kaubaga kokku: müüwad omad majad põlewkiwitööliste elukorteriteks. Nii kui nii olla raske suwitajaid loota, kui paari wersta taga hakkawad tossama wabrikute korstnad ja kui ümbrus muutub tööstusasunduseks.

Sillamäe kõrwal seisew Kannuka on omale teistsuguse ettewõtte muretsenud: trahteri awanud. Suwitaja peale mõjunud see sama peletawalt, nagu oletatakse seda õlikiwitööstusestki. Ka Wõsu suwituskoht, kus tänini hea eduga töötasid salawiinurid, awanud omale trahteri. Ühesõnaga — Ernitsa nisu õitseb, karskustöö hakkab ikka kindlamalt ja jäädawamalt leiba tootama.

Waiwara raudteejaamas, kust ainult paar wersta Sillamäele ja Kannukale, seisawad pildistatud näited, missugused on terwe naise lapsed karske isaga ja missugused joodiku isaga. Need kenad näited wõiks ka meie suwituskohtade trahteritesse üles panna, mitte trahterisõprade meelepõõramiseks, waid loogiliseks järeldamiseks umbes nõnda: üsna õige, et wimasel ajal jällegi hakkab Eestis wähem lapsi olema, sest ei pea ometi lapsi muretsema, kui juuakse: joodikute lapsed on haiglased, wiletsad, waewased ja ogarad. Et me joome, on paratamata, lapsed pole aga mitte paratamata, sest ka ilma nendeta wõib juua.

Sillamäe ja Kannuka läheduses, ainult paar wersta edasi Narwa-Jõesuu poole, asub Perjatsi. See on ikka otsitaw paik olnud oma rahu ja waikuse tõttu. Tänapäewgi seisab ta eemal Türsamäe õlikiwitööstusest ja Kannuka trahterist. Aga siinne suwimajade arw pole suur ja neistki mitte kõik elamiskõlbulised.

Ümbrus ilus ja meelitaw, nagu kogu Sillamäe ringkonnas. Kõrge rannik, wiljapuuaiad, all madalas männik, üle männiku meri. Ida pool helendab päikse käes Narwa-Jõesuu imeline liiwapaneel.

Wõib olla, et peab seda kõike waatlema just kewadisel päikesepäral, et ainult siis jääwad nõnda meelde õitswad wiljapuud, kündjad põllul ja paljaste säärtega lapsed rannaliiwal. Kewadise päikse pärast mäletan ehk Pärnuski õitswat aeda, kus seisid tütarlapsed naeruhelinal, wististi mõne kooli kaswandikud. Aga kewadine päike ei wõinud sinna midagi parata, et nägin raudteede ääres igal pool mitmesuguste pakkude ja palkide wirnu, enamiste kõik peenet wõitu, ning aina rabjatud metsi ja raiestikke. Nukker ja raske.

Lõpuks pisut lohutawat: Tallinnas wagunisse istudes ruttas keegi saksik prouna seletama, tema pakike olewat akna alt eemale tõstetud ja nõnda tema plats wõetud. Kõik kinnitasid — nemad pole tema pakki puutunud. Ainuke, kes waikis ja hädaldawast prouakesest wäljagi ei teinud, oli akna all istuw tüse ja kujukas talunaine. Iseteadwalt istus ta teiste keskel, kuni lahkus — Abjas. Tähendab — üks neist, kes awab Hindrey ütlemise järele siidiwarju, et tõistre omad näeksid. Täna aga oli ta sootuks ilma warjuta... Tagasisõidul tuli Hallistes mees wagunisse, nii et kõik kohad nagisesid. Kaaslased sibasid putukaina tema ümber. Meest nähes löi kogu wagun muhelema — heameele pärast, et on weel niisuguseid mehi Eestis. Mehel olid säärsaapad jalas, piip suus ja ta läks Abjas maha. Aga musta kaabut polnud tal mitte, nagu kinnitab jällegi Hindrey: kaabu oli hall. Seda kaabut ja meest mõtlades hakkan uskuma, et wõib kenakesti siin ilmas ära elada, kuigi ei tõmba sind kewadise päikse paistel meie põhjarannikud, Narwa-Jõesuu liiwapaneel, helendawad jalasääred rannaliiwal ega naeruhelin õitswas aias ning kui pole wähemalt aimu meie suwitusoludest. A. H. T.

Harulidane suur to

millest osa wõtawad kõik waba
kud, nooreät wanani ja keh
rahwuse, keele ja kutse peal
on o-ü. Draamateatri rahalis
24. ja 25. mail s. a. Börse
omab peawõidu miljon

Tallinna

Soome president T
raekojas.

Reedel kl. ½5 p. l

Reedel, 22. stp. kl. ½5 p. l.
ne president härra Relander T
jas linnaomawalitsust esotsa
Presidendi wastuwõtmisele k
linnawalitsuse ja linnawolikogu
mete ka wolikogu rühmade esit

Pealinn end eht

Juba eile warakult algas
külaliste wastuwõtuks ehtesse
koja kõrgel rõõstal elektripirn
Suomi!", ukse ja aknade pi
wannikutest ümbritsetud; wa
üles tornilegi.

Rikkalikus ehtes walitsuse
kas lossi ja Riigiwanema maj
Kaarli puiestee kohal kog
Wabadusplatsi südamesse,
ette, istutatud õitsewatest li
riigiwapp.

Stude on oma suure waate
nud algupäraste sokolaadi kar
lus" toonud Soome presidendi
paistwamate riigitegelaste p
ettewalmistuse jälgi on terwel
teakendel näha. Peaehtimise t

Mäed kaunistatud
wärawad.

Soome presidendi wastuwõ
arh. Puurmanni kawandite järg
auwäratwat: sadamasse, Rann
Kadriorgu.

Riigi- ja omawalitsuse teen
gatusel kaunistatakse Rannaw
Wirumägi tarwilisel ära. O
seal ilutulestikku korraldada.

Soome ajakirjanik
saares terwist para

Kuresaare nudasupelasuts
awaldasid nõusolekut mõnedele
kirjanikkudele makfuta nuidawa
et sellega neile wõimaldada k
muistel Kuresaares terwisepara
tutwuneda. Wälisministeerium
muu hulgas Soome ajakirjanik
niiid wastus saadi, et Soome
nase kergenduse tänuga wastu
olewal aastal sõidawad Kuresaa
mo Halonen Joensuust, magist
lainen Kuopiost, toimetaja Em
burist, magister Jalo Anjas K
taja Arnold Laurel Kõksalmest

O. Klaasitõõstuse o.

1924 a. puudujääk 3-miljonilise p
üle 5 miljoni.

Eesti klaasitõõstuse osaühisus „
asta aruande „Riigi Teatajas" a
on näha, et ühisus oma ainult 8
kapitali juures terwelt 5.019.061
peale selle eelmiste aastate puudujä
gawara kapital 64.000 ja amor
837.865 mk.

Hartwig Hübbe — mal

Tallinna-Haapsalu rahukogu k
ruse põhjal 12. stp. Hartwig Hüb
maksujõuetuks on tunnistatud.

Kõige suurem ja kõig
AUG
pr
Sellepärast on ka wõimalik
tellimisi ja parandustöid p
Suures walikus wõistlemat
kliklid, lornetid ja kellad, s
moetrid, toa-, õue- ja ihu
mis-suurenduspeeglid, wa
lusud, riide- ja
Tallinnas Jaani tän. nr. 1

Kohtu

Kalwere-Paide rahukogu
Kalustowi, kelle elukoht teadma
ja 300 põhjal, kui kostjat Nina
asjas Mihail Kalustowi wastu a
joosul, käesolewa kuulutuse „Ri
wast arwates, üles andma oma
anduta kirjaliku wastuseleinst
hoiatusega, et wastasel korral
Kalustowi nime peale rahukogu
antuks tunnistatakse, ning asi ar
Mitteilmumise tagajärjed
koht. sead. §§ 718 ja 719.
Nõudepalwele on juure
passiramat, äraliri tõestuset, et
wahel N. Wenemaal lahutatud
tunnistuse nr. 2 — 1925. a.

Kalwere, 16. mail 1925. a.
Rahukogu aktiline liige:

Harulidane suur wõistlus

millest osa wõtawad kõik wabariigi kodanikud, noorest wanani ja kehwast jõukani rahwuse, keele ja kutse peale waatamata, on o-ü. Draamateatri rahaline loosimine 24. ja 25. mail s. a. Börse saalis. Kes omab peawõidu miljon marka?

Tallinnast.

Soome president Tallinna raekojas.

Reedel kl. ½5 p. lõun.

Reedel, 22. skp. kl. ½5 p. l. külastab Soome president härra Relander Tallinna raekojas linnaomawalitsust eesotsas linnapeaga. Presidendi wastuwõtmisele kogunwad peale linnawalitsuse ja linnawolikogu juhatuse liikmete ka wolikogu rühmade esitajad.

Pealinn end ehtimas.

Juba eile warakult algas wana Tallinn külaliste wastuwõtuks ehtesse seadma. Raekoja kõrgel rõõstal elektripirnidest „Elagõõn Suomi!“, ukse ja akende piidad haljadest wannikutest ümbritsetud; wannikud wiidud üles tornilegi.

Rikkalikus ehtes walitsuse hooned, eesotsas Lossi ja Riigiwanema majaga Toompeal.

Kaarli puiestee kohal koguni auwäraw.

Wabaduseplatsi südamesse, otse tribüüne ette, istutatud õitsewatest lilledest Soome riigiwapp.

Stude on oma suure waateakna dekoreerinud algupäraste sõkolaadi karbikestega. „Salus“ toonud Soome presidendi ja meie wäljapaistwamate riigitegelaste pildid. Ehtimise ettewalmistuse jälgi on terwel real teistel waateakendel näha. Peaehtimise töö sünnib täna.

Mäed kaunistatud ja auwärawad.

Soome presidendi wastuwõtuks ehitatakse arh. Puurmanni kawandite järele linnas kolm auwärawat: sadamasse, Rannawärawasse ja Kadriorgu.

Riigi- ja omawalitsuse teenijate ühingu algatusel kaunistatakse Rannawärawamägi ja Wirumägi tarwiliselt ära. Õhtul mõeldakse seal ilutulestikku korraldada.

Soome ajakirjanikud Kuresaares terwist parandamas.

Kuresaare mudajupelafutuste omanikud awaldasid nõusolekut mõnedele wäljamaa ajakirjanikkudele maksuta mudawannide andmiseks, et sellega neile wõimaldada kergematel tingimustel Kuresaares terwiseparanduse oludega tutwuneda. Wälisministeerium teatas sellest muu hulgas Soome ajakirjanikkude liidule, kust niiid wastus saadi, et Soome ajakirnikud sarnase kergenduse tänuga wastu wõtawad. Käesolewal aastal sõidawad Kuresaare toimetaja Aimo Halonen Joensuust, magister Albert Paawilainen Kuopiosti, toimetaja Emil J. Helle Wiiburist, magister Jalo Ansas Kokkolast ja toimetaja Arnold Laurel Kärisalmest.

E. klaasitõõstuse o.-ü. „Eko.“

1924 a. puudujääk 8-miljonilise põhikapitali juures üle 5 miljoni.

Eesti klaasitõõstuse osaühistus „Eko“ on oma 1924 asta aruande „Riigi Teatajas“ awaldanud ja sellest on näha, et ühisus oma ainult 8 miljoni suure põhikapitali juures terwelt 5.019.061 mk. kahju saanud, peale selle eelmiste aastate puudujääk 401.258 mk. Tagawara kapital 64.000 ja amortisatsiooni kapitalt 887.865 mk.

Hartwig Hübbe — maksujõuetu.

Tallinna-Haapsalu rahukogu teatab, et kohtu määruse põhjal 12. sp. Hartwig Hübbe kaubanduslikselt maksujõuetuks on tunnistatud.

Linna filterweewärgi ehituse projekt teedeministeeriumile kinnituseks saadetud.

Inglise firma Patersoni poolt Inglise laenuga ehitatawa filterweewärgi projekt oli linnawalitsuses teisipäewasel istungil läbiwaatamisel. Ehitatawate hoonete wälise kuju kindlaks määramine jäeti weel lahtiseks, kuna arwamised selle kohta lahku läksid. Siiski otsustati esitatud projekt teedeministeeriumile kinnitamiseks saata.

Harjuwärawamägi unustuses.

Praegu on kõige jõudnud ilusamad ja soojad kewadepäewad ning -õhtud. Käidakse ka Harjuwärawamäel rohkesti jalutamas ja vodatakse pikisilmi seal muusika-kontserte. Kuid asjad linnawalitsuse osakondades käiwad aeglaselt.

Laste toitluspunktid 31. mail ja 1. juunil sulutud.

Eesti lastekaitse ühingu juhatus otsustas oma Tallinnas ülalpeetawates kuues laste toitluspunktis suwistepüha esimesel ja teisel päewal tegewuse sulguda. Selle asemel antakse toitluspunktide hoolealustele piihadeks wälja igale nael sealiha, nael riisi, pool naela kakaod, poolteist naela leiba ja tükk seepi.

Linna 1924 a. aruande kokkuseadmisega

jõuab linna pearaamatupidamise osakond enne pühi lõpule. Aruanne lõpeb 549.000-margalise ülejäägiga, mis linna tagawarakapitali juure kawatsetakse artwata.

Päewapiltide kunstinäitus.

Wana-Tallinna ja kodumaa waated.

Eestimaa amatöör-fotograafide seltsi eeswõttel awati eile õhtul kutsutud wõõraste osawõtul muuseumi saalis Toompeal, Kohtu tän. 6 päewapiltide kunstinäitus. Wälja pandud on Wana-Tallinna ja kodumaa waated. Näitus kestab tuni 25. sp.

„Sõdur“ ja „Kaitseliitlane“ nr. 20,

Soome riigipea külastuse puhul, 20. mail.

Ajakirjanduse numbri sisuks muuseas: Tere tulemast! — (pühenduseks Soomele), Wäinäla lapsed; Läsnamäel (luuletus). Meie Riigiwanema külaskäik Riiga; Inglise laewastiku külaskäik Tallinna; Bulgaaria sündmused; Sõjawäe mandöörid Inglismaal; Elu-olu Prantsuse wõõraste leegionis Alsiiris.

Kaitseliidu sisemisele kindlustamistöõle; Kaitseliit rahwa füüsilise ja tõlbilise jõu koondaja; Noorsoo kaswatus maakaitse seisukohalt jne.

Pildid: Soome president L. K. Relander; Eesti wabadussõjas langenud Soome wabat. mälestussammas Helsingis, Riigiwanema külaskäik Läti (5 pilti); Kaitseliitlased invalidide juhal Tallinnas (3 pilti) jne.

Autasud politseinikkudele.

Politsei peawalitsuse ülem on Petseri maakonna 2. jaosk. raiooniülemale Otto Kuus'ile energilise tegewuse eest 5000 marka autasu määranud. Sama osalisteks on saanud kriminaalpolitsei Tallinna jaoskonna noorem ametnik A. Sõber, kellele samuti 5000 marka autasu määratud.

E. Freudenstein linnapolitsei reserwi ülemaks.

Politsei peawalitsuse ülem kinnitas oma päewakäsuga 20. sp. reserwiülemna kohuste täitja E. Freudensteini linna politsei reserwi ülemaks, artwates 20. maist s. a.

Tallinna turult.

Reedel on turupäew.

Täna, taewaminemise pühal, turupäewa muidugi ei ole. Kuna Soome wabariigi presidendi Tallinnas wiibimise puhul ka homme, reedene päew pühaks kuulutatud, on arwamine tekkinud, et homme ka turul igasugune kauplemine keelatud. Nagu eile politsei poolt turulisteele teatati, et ole aga reedel turukaupleminemitte keelatud.

Õnnetused ja kuritöõd.

Metsik tegu.

Paar päewa tagasi läks Uue-Wõidu wallas Mustaweskil elutsew 73-aastane Tiina Willermann õhtul poja Peeter Willermanni lehmalauta poegijat lehma waatama. Laudas, mis lukustamata, tuli raugale tundmatu noormees wastu, ning haaras sõnalausumatult rauga ümbert kinni, pani käe suu peale, surus teda põhkude peale maha ja wägistas ära. Kui noormees oma himu täitnud, jättis ta naisterahwa lamama ja kadus laudast. Wähe aja pärast, kui surmani wõsinud rauk toibus, läks ta tuppa ja jutustas pojale, mis temaga laudas juhtunud.

Poeg Peeter, kes emalt loost kuulis, jooksis õuele kurjategijat jälgima, ning kohtas teel tundmatu meest, kellel eluskana käes. Tundmatuga juttu tehes, seletas wiimane, et weski lähedal teel tulnud temale keegi pika kaswuga mees wastu ja poetanud teda nähes kana teele maha.

Noormees, kes Willermannile kana leiust jutustas, oli rewolwriga warustatud ja aitas wiimasele „pika kaswuga noortmeest“ jälgida. Et aga seda kusagilt ei leitud, läks W. kodusse, ning tundmatu, kes ennast Wiljandis ütles elutsema, sammus oma teed.

Nagu pärast selgus, oli noormees, kes Willermannile kana leiust jutustas, sama isik, kes Willermanni ema kallal wägiwalda tarwitas. Et W. teda kohe teel kohtas, kartis ta lõksu langemist ja waletas temale pikakaswuga nooretmehest, et sellega kahtlust enda pealt kuni esimese põgenemise wõimaluseni kõrwaldada.

Wägiwalla tarwitamine.

10. sp. öösel wiibis Kuksema wallas elutsew 18-aastane neiu A. E. Weinjärwe wallas, Kuksema asunduses tantsupeol. Hommikul umbes kella 4 ajal, kui neiu koju minema hakkas, seltsisid temaga kaks noortmeest, kes samal pidul wiibisid ja palusid luba teda koju saatma tulla. Et naisterahwal tee koju läbi metsa läks, oli ka saatjatega pärt ja warsti liitusid kõik kolm pidukohalt naisterahwa kodu sihis. Jõudes metsawahelise tee peale, tegid tundmatud saatjad neiule ettepaneku nendega sugulisse ühendusse astuda. Et neiu E. sellega pärt ei olnud, haarasid noormehed neiu ümbert kinni, surusid teda maha ja täitsid oma himu. Neiu E. on wägistamise loo politseile teada annud.

Tulekahju Tartus.

Kahekordne puumaja häwitatud.

17. sp. öösel kella 2 ajal läks Tartus Raatuse tän. nr. 60 Antowi pärijate kahekordne puumaja põlema. Kohalekutsutud tuletõrjujate lendsalgal läks korda tulele piiri panna. Ära põles maja pealmine kord, kuna alumine kord weega rikuti. Kahju hinnatakse 7—800.000 marga peale. Õnnetuse põhjus esialgul teadmata.

Kolm uppumise surma.

Pühapäewa õhtul läks Pärnus 6. rügemendi 2. kuulipilb. kompanii waraholdja Madis Erstein, 24 a. wana, ühes tuttawa õhtukeskkooli õpilase Mihkel Aitsami ja neiude Linda Siimanni ning Erna Kuuteri seltsis paadiga merele lõbusõidule. Merel läks paat istekohtade wahetamisel ümber ning seesistujad kukkusid wette. Appi rutanud mootorpaadil läks korda Linda Siimanni ja Erna Kuuteri, kes kummuli weepinnale ujuma jäänud, paadiserwast kinni haarates endid weepinnal suutsid hoida, eluga päästa, kuna Ersteein ja Aitsam, kes kaldale katsusid ujuda, wõimuse tagajärjel merepõhja wajusid ja ära uppusid. Uppumise surnukehad on leidmata.

Teine samasugune lugu juhtus 15. sp. õhtul kl. 8 ajal Jõuka wallas, Kirjaku järwel, kus Johannes Irwal, kes järwele paadiga kala öngitsema läks, üle paadi ääre wette kukkus ja ära uppus. Irwali surnukeha leiti umbes 50 sammu kaldast eemalt üles, kuid katsed teda ellu äratada jäid tagajärjetuks.

Elu on ülerike, raske ja labane; miks teda mitte pikemaks, kergemaks ja kaunimaks teha sellega, et igapäew üks tassike W. Wõssotski & Ko teed juua?

Aurukatel rongi kinni pidanud.

Eile hommikul, kui Riiast tulew kiirrong Pedja ja Wägewa jaamade wahel 366 klm. peale raudtee ülesõidukohale lähenes, märkas wedurijuht ülesõidukohal teel aurukatelt seismas. Rongi kinnipidamisel selgus, et teel seisis talumehe Ehrenbuschi aurumasin, mis raudteest üle sõites aurupuudusel keset raudteeliini seisma jäänud. Peale paariminutilist seisakut, mil korda läks masinat teelt kõrwaldada, sõitis rong edasi.

Talumees „masinahäwitajaks“

Üleeile teatasid politseile Aleksander ja Karl Hansenid, et sama päewa õhtul S. Pärnu maanteel jalgratastega sõites kihutanud Keila wallas Tuula külas elutsew talumees Johannes Kiwi wankriga nende jalgratastele peale ja purustanud neil mõlemil jalgrattad. Hansenid nõuawad talumehelt, kes „masina häwitusega“ hakkama sai, 12.500 marka kahjutasu.

Suurem habemenoa terade wargus.

Eile teatas kriminaalpolitseile Estoonia„ puiestee nr. 15 elutsew Portugaalia kodanik Jack Gurry, et temal warastatud äriktóntorist, mille esitajana ta sin, suurem hulk habemenoaterasid kokku umbes 276.000 marga wäärtuses. Gurry kedagi warguses kahtlustada ei tea.

Järjekorraline püsside leid.

Üleeile leidis Roosi tän. nr. 4 Karl Neero, sama maja tallide juurest 3 sõjawäe püssi. Samal päewal leitti S. Juhkentali tän. nr. 45 maja õuelt üks ja Nõmmel liitripakkude wahelt üks sõjawäe püss. Leitud püssja keegi omaks ei tunnista.

Kohtuministri poeg kurja koera küüsis.

Teisipäewal tungis Bõkkeri tehases nr. 20 Aleksandra Sildi koer samas tehases elutsewa kohtuministri hr. Gabrieli poja kallale ja pures wiimast pahemast käest.

Tulehädaoht pesumajas.

Teisipäewa õhtul teatati pritsimaija, et Narwa maanteel nr. 19 „Tallinna aurupesumajas“ on tuli lahti pääsenud. Kohale sõites leidsid tuletõrjujad pesumaja korstnas tahma põlemas. Hädaoht kõrwaldatud.

Äkiline surm.

12. sp. suri Wirumaal, Palmse wallas, Wõsu külas Mathilde Wagert, 21 aastat wana, äkitselt ära. Surma põhjuseks oli südamerahandus.

Pangad täna ja homme sulutud.

Pidustuste puhul Soome presidendi Tallinnas wiibimisel on kõik kohalised pangad täna ja homme, 21.—22. sp. äriopeatsioonideks sulutud.

Lapse esimene eluase — wäljakäigukoht.

19. mail leitti Kalwere linna wäljakäigu kohast äsja sündinud tütarlaps, wana põlle sisse mähitud ja alles pesemata. Laps elas, rahulikult magades. Ta toimetati linna haigemaija, kuna rongaema otsitakse.

Mees kadunud.

Eile teatas kriminaalpolitseile S. Ameerika tän. 18 Anna Weidemann, et tema mees Alfons lõõnud pühapäewal kodust wälja ja ei ole senini tagasi ilmunud. Naine karbab, et meest õnnetus tabanud ja palub politseid tema leidmiseks samme astuda.

Maias waras.

Kriminaalpolitseile teatas Kungla tän. nr. 3 Jakob Bleimann, et temal warastatud keldrist 12 pudelit marjasahwti ja purk moosi. Bleimann arwab, et waras, kes maiuse ära wiis, on sama maja elanik.

Ka töö juures waritseb sind waras.

Teisipäewal warastati töölisel Johannes Mathisenil sadamas töö juures kuub ühes rahataskuga, mida Mathisen lühikeseks ajaks seljast maha wõttis.

Wastutaw toimetaja T. Tomp.
Wäljaandja: Kirjastusühisus „Waba Maa“

Kõige suurem ja kõige parema tehnil. aissesaadega Eestis on

AUGUST AMOS'I

prilli ja optikatõõstus.

Sellepärast on ka wõimalik kõikidele prillitarwitajatele weel enne pühi uusi tellimisi ja parandustöid pühadeks täita, keegi ei wõiks ilma prillideta jääda. Suures walikus wõistlemata hinnaga pühadeks: perlmutter-email- ja mustad klikrid, lornetid ja kellad, suurendusklaasid, kompasid, mikroskoobid, barometrid, toa-, õue- ja lhukraadisid, lumeprillid, käsi-, seina- ja habemeajamis-suurenduspeeglid, wahukausid, sudid, habemenoad, habemenoarihmad, lusud, riide- ja manikürkäärid ja uushõbe suitsutoosid.

Tallinnas Jaeni tän. nr. 11 ja Wiru tän. nr. 21: Rakweres, Pikk tän. nr. 26; Narwas' Joala tän. nr. 22.

Üheski perekonnas ei tohiks puudada

Jaan Poska päewaraamat.

Kind 100 marka.

Saada kõigis paremates raamatukauplustes.

— Kirjastusühisus „WABA MAA“. —

Kohtukutse.

Kalwere-Paide rahukogu kutsub Mihail Jakowlewi p. Kalustow'i, kelle elukoht teadmata, Tsiw. koht. sead. § 293 ja 309 põhjal, kui kostjat Nina Nikolai Kalustow'i nõudmise asjas Mihail Kalustowi wastu abielulahutamise üle nelja kuu jooksul, käesolewa kuulutuse „Riigi Teatajas“ ilmumise päewast arwates, üles andma oma asupaika Rakweres, ja sisse andma kirjalikku wastuseletust tähendatud nõudmise kohta, hoiatusega, et wastasel korral kõik kohtukutsed tema Mihail Kalustowi nime peale rahukogu kantseleisse jäetakse ja kätteantuks tunnistatakse, ning asi arutusele wõetakse.

Mitteilmumise tagajärjed on ära tähendatud tsiwiil koht. sead. §§ 718 ja 719.

Nõudepalwele on juure lisatud Anisia Pomorskaja passiramat, ärakiri tõestusest, et tähendatud abielu poolte wahel N. Wenemaal lahutatud on, Nina Kalustowi kirja ja tunnistuse nr. 2 — 1925. a.

Rakweres, 16. mail 1925. a.

Rahukogu alaline liige: (Allkiri.) Sekretär: (Allkiri.)

Peenemaitselist

wäljamaa

postpaberit

karpides

ostate „Waba Maa“ kontorist, Harju t. 34

Tel. 3-40

Teadaanne.

Tallinna linna politsei 5-da jaoskonna ülem annab teada, et 23. mail 1925 a. kell 10 hommikul müüakse Falksparg tän. nr. 31 a.-s. „R. Mayer'i“ wabriku ruumes

enampakkumisel

a.-s. „R. Mayer'i“ wabriku walitsuse päralt olew warandus, mis koos seisab 1016 klg. nigrosiini wärwist, a 400 mrk. klg. ja 833 puudast punasest ranawärwist, a 200 mrk. puud ja mis hinnatud 523.000 marga peale, haigekassa ja riigi maksu sissenõudmiseks.

Müüdawaid asju wõib näha oksjoni päewal, 23. mail 1925 a..

Pakkumine algab hinnatud summast.

Tallinnas, 13. mail 1925 a. Nr. 04543, 03052, 09452, 07630, 05722.

Jaosk. ülema eest: (allkiri).

Kohtukutse.

Kalwere-Paide rahukogu kutsub Aleksander Jüri p. Kunturi, kelle elukoht teadmata, Tsiw. kohtup. sead. § 293 ja 309 põhjal, kui kostjat Antonie Hansu t. Kunturi nõude asjas tema, Aleksander Kunturi wastu abielulahutamise üle, nelja kuu jooksul, käesolewa kuulutuse „Riigi Teatajas“ ilmumise päewast arwates, üles andma oma asupaika Rakweres ja sisse andma kirjalikku wastuseletust tähendatud nõudmise kohta, hoiatusega, et wastasel korral kõik kohtukutsed tema Aleksander Kunturi nime peale rahukogu kantseleisse jäetakse ja kätteantuks tunnistatakse, ning asi arutusele wõetakse.

Mitteilmumise tagajärjed on ära tähendatud tsiwiil koht. sead. §§ 718 ja 719.

Nõudepalwele on juure lisatud laulatustunnistus, mis on wälja antud Narwa Aleksandri kiriku õpetaja poolt.

Rakweres, 16. mail 1925. a.

Rahukogu alaline liige: (Allkiri.) Sekretär: (Allkiri.)

Kohtukutse.

Kalwere-Paide rahukogu kutsub Willem Mets'a, kelle elukoht teadmata, Tsiw. kohtupid. sead. § 293 ja 309 põhjal, kui kostjat Alide Ustaw'i nõude asjas Willem Mets'a wastu 480.000 marga lapse ülespidamise raha pärast nelja kuu jooksul, käesolewa kuulutuse „Riigi Teatajas“ ilmumise päewast arwates, üles andma oma asupaika Rakweres, ja sisse andma kirjalikku wastuseletust tähendatud nõudmise kohta, hoiatusega, et wastasel korral kõik kohtukutsed tema Willem Mets'a nime peale rahukogu kantseleisse jäetakse ja kätteantuks tunnistatakse, ning asi arutusele wõetakse.

Mitteilmumise tagajärjed on ära tähendatud tsiwiil koht. sead. §§ 718 ja 719.

Nõudepalwele on juure lisatud sündimise ja ristimise tunnistus nr. 1734 ja waesuse tunnistus nr. 267.

Rakweres, 16. mail 1925. a.

Rahukogu alaline liige: (Allkiri.) Sekretär: (Allkiri.)

19. mail kell ½9 õhtul lahkus lühikese haiguse järele meie unustamata ametiwend ja õpetaja

HEINRICH MAURACH

Sünd. 17. dets. 1863 a.

Sügawas leinas Tallinna Linna Poeglaste Humanitaargümnaasiumi õpetajaskond ja õpilased.

U. E. N. U. Tallinna osak. liikmed

koguge täna, 21. skp., kell ½10 õhtul osak. ruumidesse Pikk tän. 69

tõrwikulega rongikäigust

osawõtmiseks.

Juhatus.

Kalapüügi tarbed

kohale jõudnud:
Õngeridood, laudid, unnad, õngehaagid, walged ja sinised.
Õngenõõrid, korgid jne.

soowitab suures wallikus suuremal ja wähem. arwul

B. Rosenholm,
Rataskaewu t. 2, telef. 31-00.

Wasepuhastusaine Egalin
E. Günther.

Dr. O. Palu.
Naiste- ja lastehaigused.
Wälke Karja t. 3, kt. 1.
Põhja-Eesti Ühispanga ruumides. Wastuwõtmine igapäew kella 3—½6 p. l.

Elan nüüd
Raatuse platsil uues Jõgorswi majas (Ringa t. 6, t. 8, tõnrk. 14-13).

Dr. A. Tamm,
Sugu- ja kõhuhaigused.
Kõnet. 9—11 homm. ja 4—6 p. l., naistele 6—½7.

Dr. Lury.
Naha- ja suguhaigusta eriarst.
Wastuv. kella 10—1 ja 5—8
Pühap. 11—12.
Suur Karja t. 4, krt. 11.

Dr. Luiga.
Raua tän. nr. 33—19,
(linna majas).
Kõnetunnid 3—5.

Tartus,
Suurturg nr. 7, krt. 2.

Dr. A. Kook
Naha- ja suguhaigused.
Kosmeetika. Ultraviolett ja punased kiired.
Kõnet.: ½10—11 ja 5—6.
Neljapäeviti kl. 6—7. Pühapäewadel 12—1.

Õigusteadusline
büroo - Lai tän. nr. 12, k. 5,
adw. A. Müümanni juhatusel, wõtab oma peale asjaajamist kõigis kohtades ja ametiasutustes. Palwekirjad, edasilaebtused, maksuasjad, abielulahutused, kriminaalkaitsed, nõuandmised j. n. e.

Odawaid Soome riigilippe ja lipuwardaid
on saadawal lippude töökojas
Rataskaewu tänaw 4, alumisel korral.

TALLINNA LAENU- JA HOIUKASSA.
Asutatud 1872. a. S. Karja tän. 4.
TEL. 32-88.
AWATUD
kella 11—2 enne lõunat ja ½5—6 p. l.
Kassa maksab hoiusummade pealt:
Jookswal arwel Eesti markades 8½% p. a. netto
Hästasummade pealt Eesti markades 12% p. a. netto
Hästasummade pealt Eesti kroonides 10% p. a. netto

AGRUMINA
puhas kontsentreeritud sidronipulber. Ühe klaasi suhkruwee hulka lisatakse üks kübemeke
AGRUMINA't,
segatakse ümber ja wäga karastaw jook wärske sidroni maitse ja aroomiga on walmis
Ditta L'Argumina Bologna (Itaalia),
Ainuesitajad:
Waldemar G. Herzberg & Co.
Rataskaewu 14, tel. 9—32.

Haapsalu linnawalitsus
teatab, et 25. mail s. a. kell 12 p. antakse linnawalitsuse ruumides:
a) linna [illegible] supelusasutuste alkoholita eineland ja
b) S. Promenadil olew kiosk
teistkordsel enampakkumisel 1925 a. hooajaks rendile.
Haapsalu linnawalitsus.

Tallinna linna pandimajas
laupäewal 23. mail s. a. raha puuduse tõttu
pantide wastuwõtmist ei ole.
Pandimaja juhatus.

Järekorralised oksjonid
Tallinna linna pandimajas, Maneschi t. 4
15 ja 26 mail 1925 a. kell 10 hommikul.
Müügile tulewad panditud asjad, millede pealt ⁰/₀ ⁰/₀ septembri kuust saadik l. a. maksmata ja kõik lühema tähtajalised pandid, millede tähtpäew möödunud.
Wiimane õienduse aeg on 12 mail s. a.
JUHATUS.

Kaitseliit
wajab suuremal arwul padruni tasknib (Saksa mudel), püssi ja wõõrihmafid.
Pakkumised kuni 30. maini s. a. ära anda Kaitseliidu staabi majanduse ülemale, Kaarli tän. nr. 8.
Kaitseliidu staab.

Põllutööministeeriumi maakorralduse peawalitsus annab teada, et 1060 reunimõõtude isiklikste arwete raamatu trükkimise ja lõikimise suusõnaline ja kinnine

wähempakkumine,

mis maakorralduse peawalitsuse ruumes, Wismari tän. nr. 7, tuba 8, 22. mail 1925. a. kell 10 ja järelpakkumine 25. mail 1925. a. kell 10 pidi olema, jääb püha tõttu neil päewil pidamata ja

saab ära peetud

sealsamas 23. mail 1925. a. kell 10 ja järelpakkumine 26. mail 1925. a. kell 10.

Tallinnas, 20. mail 1925. a.

Maakorralduse peawalitsus.

Korralik autoühendus

TALLINN-PÄRNU

üle Rapla, Orgita, Märjamaa, Jädiwere ja Pärnu-Jaa kobi
FIAT autobussidega AWATUD.
Ärasõit Tallinnast H. Winnali kontori juurest S. Tatari t. 1.
igapäew kell 7 hommiku ja kell 5 peale lõunat.
Ärasõit Pärnust BRISTOL hotelli eest
kell 6 hommiku ja kell 4 peale lõunat.
Sõit Tallinnast Pärnu ehk ümberpöörtult kestab umbes 6 tundi.

Piletite hinnad.

Tallinn—Pärnu	750 mk.		
„ Rapla	400 „	Rapla—Pärnu	600 mk.
„ Märjamaa	500 „	Märjamaa—Pärnu	500 „
Pärnu—Tallinn	750 mk.		
„ Märjamaa	500 „	Märjamaa—Tallinn	500 „
„ Rapla	600 „	Rapla — „	400 „

Piletite eelmüük: Tallinnas HANS WINNALI kontoris, S. Tatari tän. nr. 1.

Pärnus: Kaubamaja „MERKATOR" äritundidel.

Piletid ei müüda ega wõeta reisijaid peale rohkem, kui autos istepiatse, sellepärast soowitakse aegsaste piletidega warustada; reisijate rohkuse korral sõidab lisa autobus.

Aupaklikult **Hans Winnal,** Tallinn, S. Tatari t. 1.

Sw. warustuswalitsus ostab wõitluspakkumisel suuremal arwul

särgi ja püksinõõpe.

Suusõnaline pakkumine on 25. mail 1925. a. kell 11, Tallinnas, Pagari tän. nr. 1, tuba 19.

Pakkumise kindlustuseks tuleb maksta kautsjoni.

Lähemad teated tingimiste ja kautsjoni kohta sealsamas igal äripäewal kella 10—13-ni.

Sw. warustuswalitsuse intendantuuri osakond.

Kuulutus.

Riigikohtu kriminaalosakonnas 23. mai peale määratud

kohtuistung jääb pidamata,

sest Wabariigi Walitsuse otsusega on 23. mai Soome Wabariigi presidendi külaskäigu puhul Tartus kohalikuks pühaks kuulutatud.

Selle päewa peale arutusele määratud toimetused tulewad arutusele 27. mail s. a. kell 10 hom.

Tartus, 19. mail 1925 a.

Riigikohtu esimees (allkiri).

Rahaministeerium

annab 3. juunil s. a. kell ½10 homm. riigikassa sekretariaadi ruumides (W. Pärnu maant. nr. 4)

awalikul wähempakkumisel wälja

W. Pärnu mnt. nr. 4 elukorteri, maalri, potisepa ja isoleerimise

remonttööd.

Lähemaid teateid tööde kohta annab majawalitseja riigikassa rahandusosakonnas W. Pärnu mnt. 2, äritundidel.

Pakkumisest osawõtjatel tuleb kindlustuseks 13.000 mk. kautsjoni sisse maksta.

Kuulutus.

Tallinna-Haapsalu Rahukogu kohtupristaw M. Pul kuulutab et 23. mail 1925 a. kell 10 homm. Tallinnas! Suure Pärnu mnt. nr. 58 müüakse

teistkordsel awalikul enampakkumisel

wõlglase Martin Sepp'a wallas-wara, mis koos seisab punasest kõrb mära hobusest ja kergesõidu woorimehe troskast ja hinnatud 40.000 mk. Müümine algab pakutawast hinnast.

Kohtupristaw (allkiri)

Kuulutus.

Purtse-Jõesuu kalameeste ühisus wajab kautsjoni wõimulist

müüjat-ärijuhti.

Soowitaw perekonna inimene ja wähese kalatöötuse tundmine.

Walmised 24. mail s. a. kell 12 Purtse-Jõesuus, üle Püssi.

Riigi raudteewalitsuse warustusosakond

ostab

linnisel wõitluspakkumisel umbes

260

nahkpintsakut.

Pakkumised, pitseeritud ümbrikudes, Mk. 20.— tempelmarg., pealkirjaga „Nahkpintsak", ühes proowiga, ära anda warustusosakonda, Tehnika tän. nr. 16-a, tuba 18, 8. juunil s. a. kell 10 homm.

Lähemalt sealsamas, tuba nr. 20, igapäew kl. 9—13.

Päewakursi järele ostan

briljante,
kulda, platinat ja hõbedat,

samuti pandimaja kwitunge kallisasjade psale. Narwa maant. 22, krt. 3, kõnetrnat 32-65, sissekäik paraduksest. Tõenduge õiglase hindamise üle!!

Teadaanne.

Eestimaa Autoomanikkude Üh. teatab

et 1925 aasta V. ülemaalise ühekilomeetrilise, nii ka pikamaalise wõidusõidu toime saab panema kui teede parandus lõpeb.

Juhatus.

Narwa mnt. 35.

Kohtla-Järwe riigi põlewkiwikaewandus, Kohtla jaama kaubu, wajab kohe

mees-mullatöölist

karjeeri tõlitõõle ja

tugewaid naistöölist

wagunite laadimiseks tõlliwiisi.

Korter ühiselumajas. Üür ühes kütte ja walgustusega 3 marka ööpäewa eest. Tööriistad kaewanduse poolt.

Sõita tuleb Kohtla jaama, kuhu kaewanduse rong reisirongidele wastu sõidab.

Kuulutus.

Rakwere-Paide rahukogu kuulutab käesolewaga Tsiw. kohtu. sead. § 726 põhjal, et tähendatud rahukogu läbi waadates kinnisel kohtuistungil 16. märtsil 1925. a. Helene-Wilhelmine Siimu t. Kolnes'i nõude asjas Jakob Hindriku p. Kolnes'i wastu abielulahutamise üle otsustas tagaselja: palwe rahuldamiseks lahutada Helene-Wilhelmine Siimu t. Kolnesi abielu Jakob Hindreku p. Kolnes'iga, mis on sõlmitud 26. oktoobril 1906. a. ja registreeritud Järwa-Jaani kirikus. Abielu seaduse § 24 põhjal ilma kummagi poole lahutamises süüdlaseks pooleks tunnistamata. Nõudmine hinnata 50.000 marga peale ja sisse nõuda kummagilt poolelt 750 marka kohtulõiwu. Kohtuotsus lõpuwormis on walmistatud 30. märtsil 1925. a.

Rakweres, 16. mail 1925. a.

Rahukogu alaline liige: (Allkiri.) Sekretär: (Allkiri.)

Kohtukutse.

Rakwere-Paide rahukogu kutsub Elmar Pohlaki, kelle elukoht teadmata, Tsiw. koht. sead. § 293 ja 300 põhjal, kui kostjat Elfriede Pohlaki nõude asjas Elmar Pohlaki wastu abielulahutamise üle, nelja kuu jooksul käesolewa kuulutuse „Riigi Teatajas" ilmumise päewast arwates, üles andma oma ajupaita Rakweres, ja sisse andma kirjaliku wastuseletust tähendatud nõudmise kohta, hoiatusega, et wastasel korral kõik kohtukutsed tema Elmar Pohlaki nime peale rahukogu kantseleisse jäetakse ja kätteantuks tunnistatakse, ning asi arutusele wõetakse.

Mitteilmumise tagajärjed on ära tähendatud tsiwill koht. sead. §§ 718 ja 719.

Nõudepalwele on juure lisatud Eesti wabariigi konsuli tunnistus, mis on wälja antud Danzigis nr. 346 all.

Rakweres, 16. mail 1925. a.

Rahukogu alaline liige: (Allkiri.) Sekretär: (Allkiri.)

Kuulutus.

Rakwere-Paide rahukogu kuulutab käesolewaga Tsiw. koht. sead. § 726 põhjal, et tähendatud rahukogu läbi waadates kinnisel kohtuistungil 8. aprillil 1925. a. Martha-Elwine Jaani t. Spiegel'i nõude asjas Johannes Johani p. Spiegel'i wastu abielulahutamise üle otsustas tagaselja: nõudmise rahuldamiseks lahutada Martha-Elwine Spiegeli ja Johannes Spiegeli wahel 7. augustil 1916. a. sõlmitud abielu, mis Simuna Ewang. Luth. usu kirikus registreeritud, abielu sead. § 24 põhjal ilma kumbagi poole süüdlaseks tunnistamata. Käesolewat nõudmist hinnata 50.000 marga peale ja sisse nõuda kumbagi poolelt 750 marka kohtulõiwu riigi heaks. Kohtuotsus lõpuwormis on walmistatud 25. aprillil 1925. a.

Rakweres, 16. mail 1925. a.

Rahukogu alaline liige: (Allkiri.) Sekretär: (Allkiri.)

Trükk „Päev Maa" trükk Tallinnas.